KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TAYLAND – PATANİ'DEN GELEN YAZMA KUR'AN-I KERİMLERİN KONSERVASYON BELGELEME RAPORU

EYLÜL 2013

YAZMA KUR'AN-I KERİMLER'İN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Yazmalardan 3 tanesi bitkisel hamurdan üretilen kâğıt üzerine yazılmışken, diğer 3 tanesi Malezya'ya özgü "Daulang" kağıdı üzerine yazılmıştır. Patani'de verilen numaralara göre 1., 2. ve 5. Kur'anlar bu malzeme üzerine yazılmıştır. Yazım malzemesi üretim biçimi ve yapısı nedeniyle koleksiyonlarımızdaki örneklerden son derece farklıdır. Bu nedenle de detaylı biçimde incelenerek makro ve mikro özellikleri kayıt altına alınmıştır. Yapılan araştırmalarda yazım malzemesinin, Endonezya civarında yetişen bir çeşit kozo yıllık bitkisinden elde edilen geleneksel bir kağıt çeşidi olduğu tespit edilmiştir.

Bitkinin soyulması ve iç tabakanın kabuklardan arındırılması, öz sıvısının yıkanarak uzaklaştırılması ve hiçbir pişirme ve hamur açma yöntemi olmaksızın sadece dövme işlemi ile liflendirme işleminin yapılması.

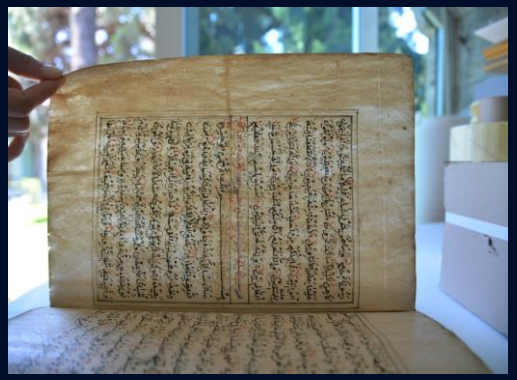

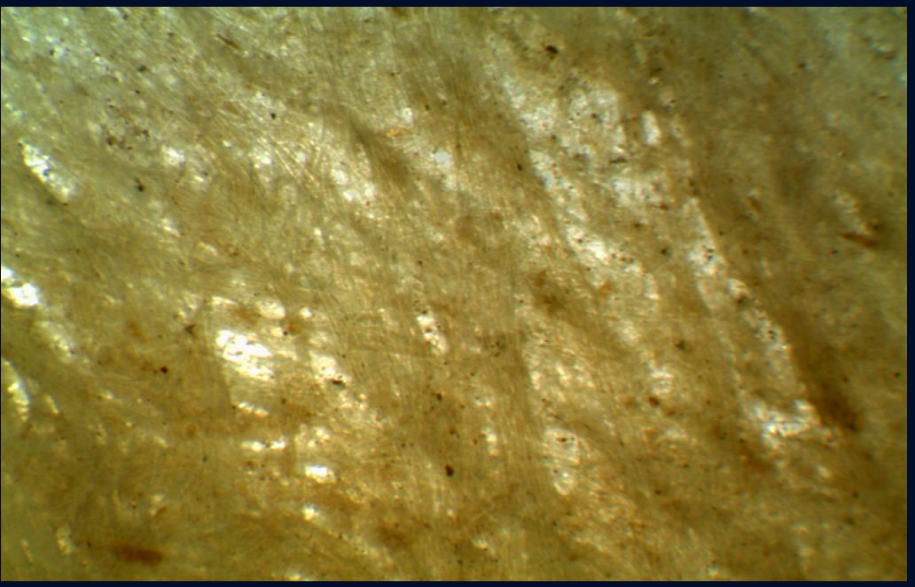

Patani 1 Stero Mikroskop Görüntüsü

Liflerin Işık Mikroskobu Altında Görüntüsü

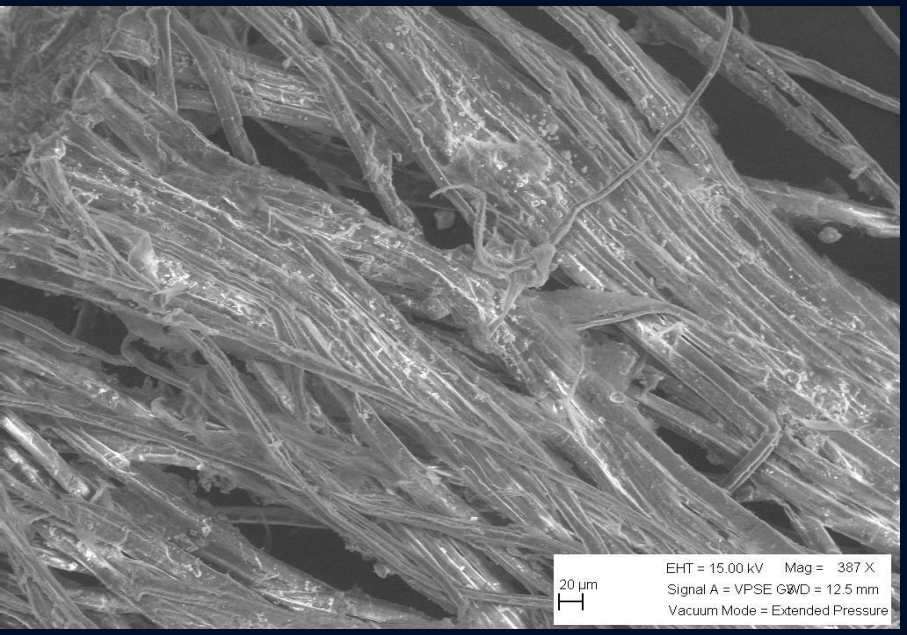

Patani 2 SEM Görüntüsü

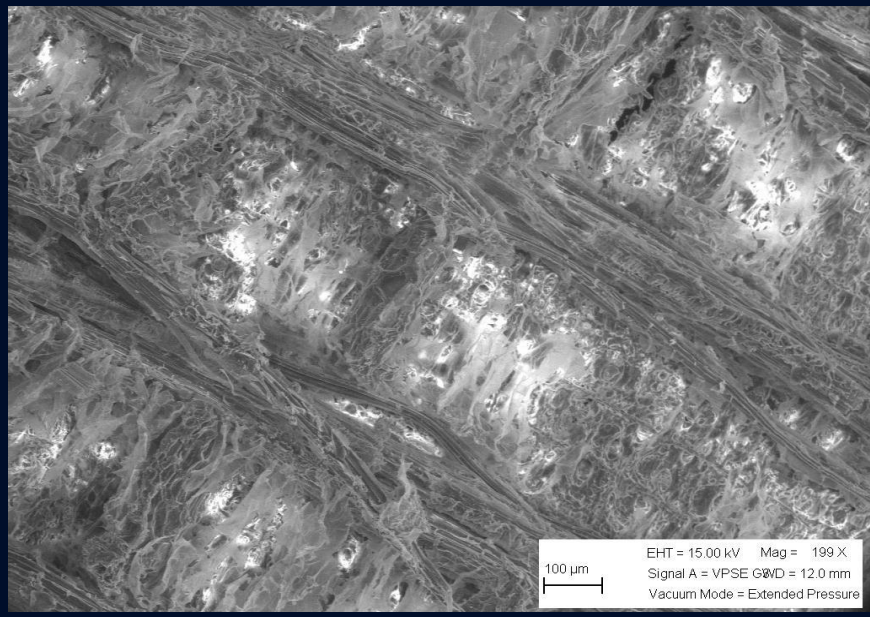

Patani Cilt Kapağı İçi SEM görüntüsü

Patani Kur'anlarının şirazeleri ve dikişleri ülkemizde rastladığımız örneklerin dışında, farklı özelliklere sahiptir

Şirazeler balık sırtı örülmekle birlikte yastık olarak ince odun parçaları kullanılmıştır. Ayrıca kolon dikişleri forma dikişi ile birleştirilmiştir.

Dikişler ise zincir dikişi olup, Avrupa tarzı ciltlerde sıklıkla gördüğümüz destekli (şirazedeki gibi odun parçaları üzerine) dikiştir.

YAZMALARDA GÖRÜLEN BOZULMALAR
Ciltlerde Kirlenme, Yıpranma ve Deformasyon

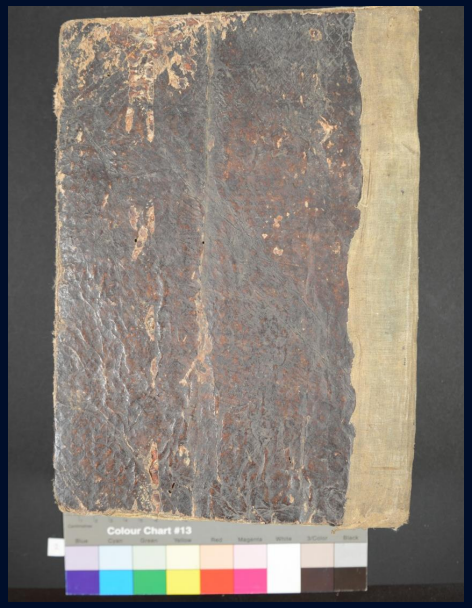

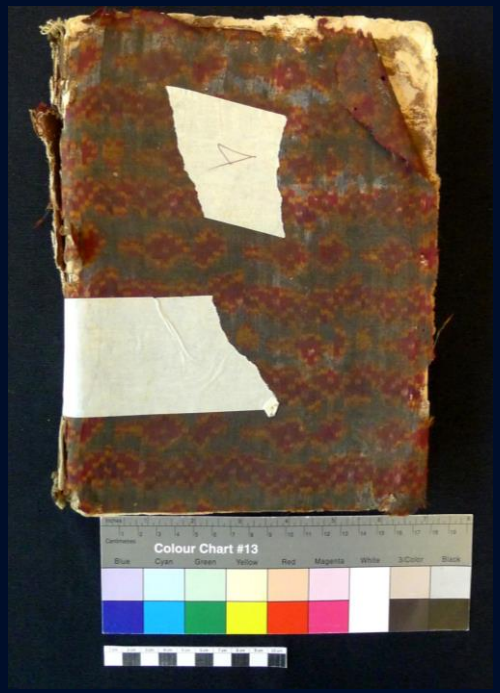

Bozulmalar

Yırtılma
Parça kayıpları
Aşınma
Kuruma
Çatlama
Kendinden yapışkanlı bantlar
Böcek hasarı
Deformasyon

Ciltlerde Bozulma - detay

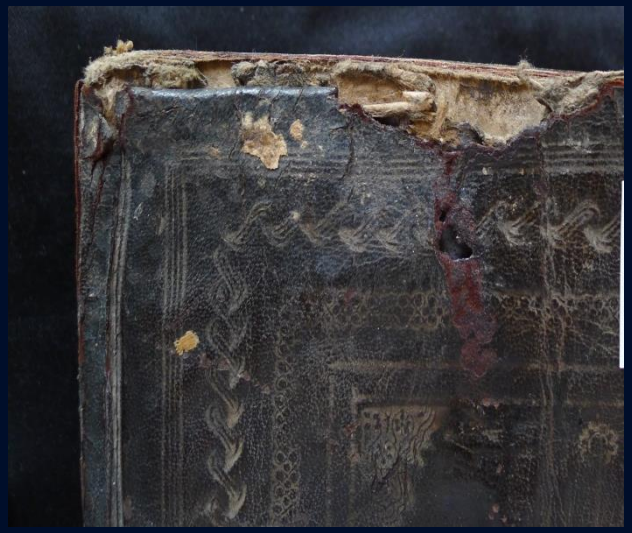

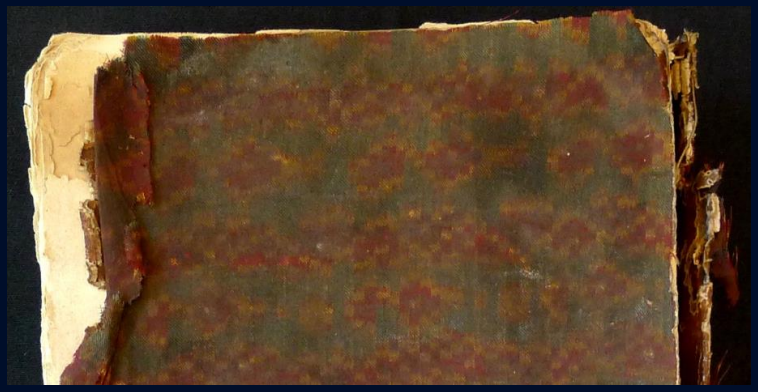

Sayfalarda kıvrılma, katlanma, eksik kısımlar

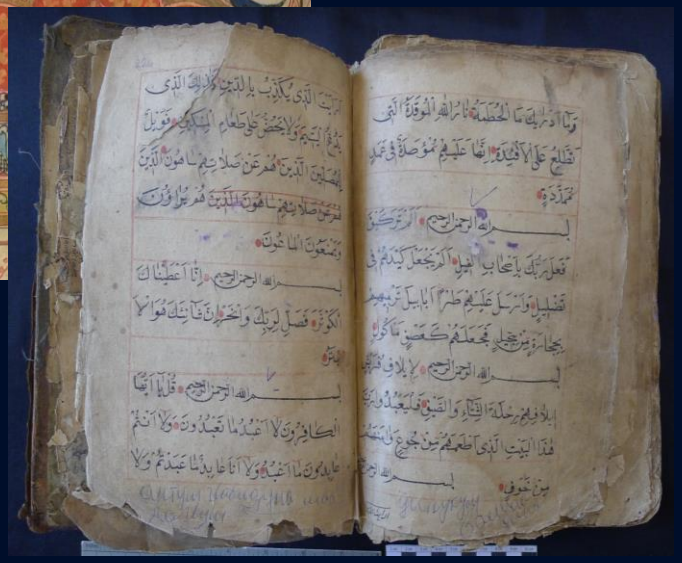

Daulang kağıdına yazılmış olan yazmaların sayfa kenarları kıvrılmıştır. Tozlanma, parça kayıpları, yıpranma, aşınma, eski onarımlar, lekelenmeler görülmüştür.

Sayfalarda yırtılma, böcek tahribatı, lekelenme

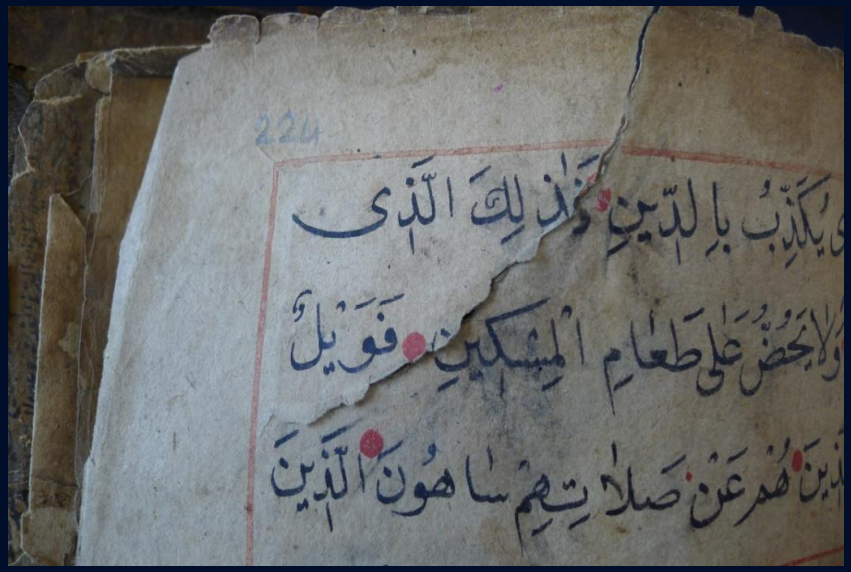

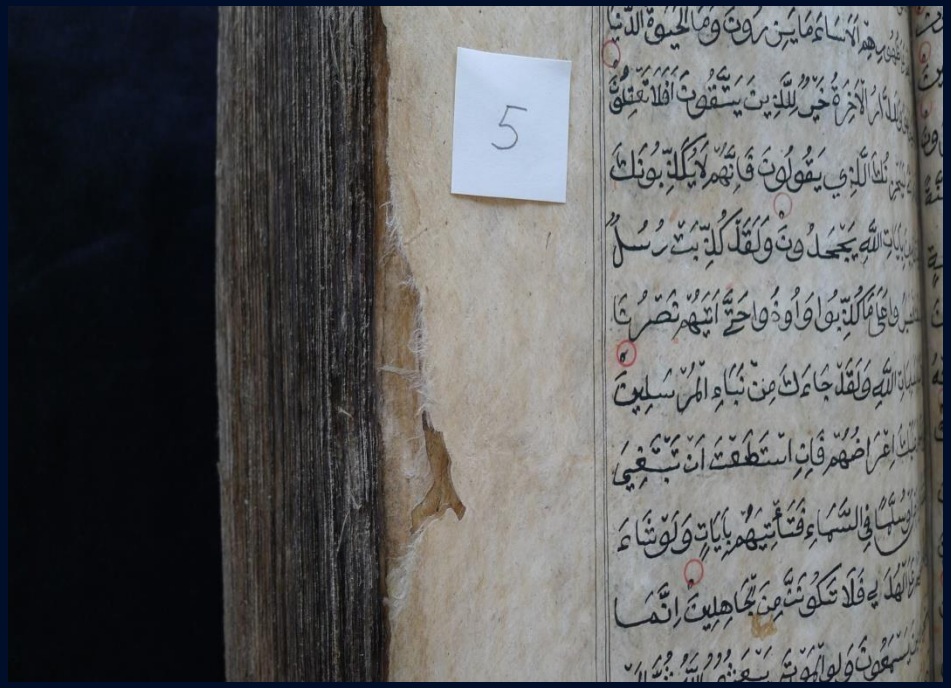

KONSERVASYONDA UYGULANAN TEMEL İŞLEMLER

- Vakumlu süpürgeler ile kuru temizlik yapılmıştır.
- Böcek yumurtası ve mikroorganizma riskine karşı, eserler -40˚C ta 24 saat bekletilerek temizlenmiştir.
- Sayfalarda ve sayfa aralarında bulunan toz, kir ve lekeler silgiler ve fırçalar ile temizlenmiştir.
- Yazmalarda özellikle alt köşelerde kıvrılma ve katlanma vardır. Bu nedenle köşeler, metil selüloz ile sağlamlaştırılarak açılmış ve düzleştirilmiştir.
- Eksik kısımlar metil selüloz ve Japon kağıdı ile tamamlanmıştır. Orijinal kağıdın kalınlığına göre seçilen Japon kağıtları, uygun renge akrilik boyalar ile boyanmıştır.
- Formalarına ayrılmış olan yazmalar tamamlama işlemlerinin ardından dikilerek yeniden birleştirilmiştir.
- Sırtları yapıştırılarak cilt ile birleştirilmeye hazır hale getirilmiştir.
- Şirazesi sökülmüş olan yazmaların orijinal şirazeleri kullanılmıştır. Şirazesi tamamen kopmuş ise yeni şiraze örülmüştür.

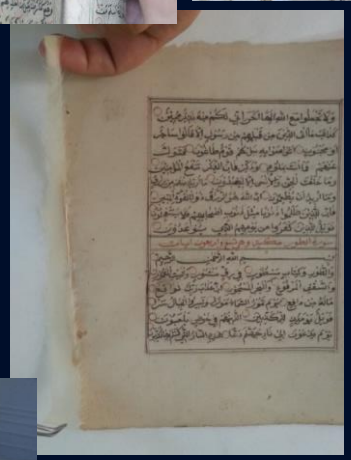

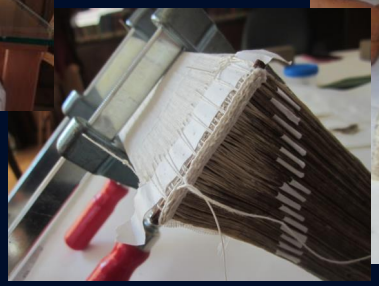

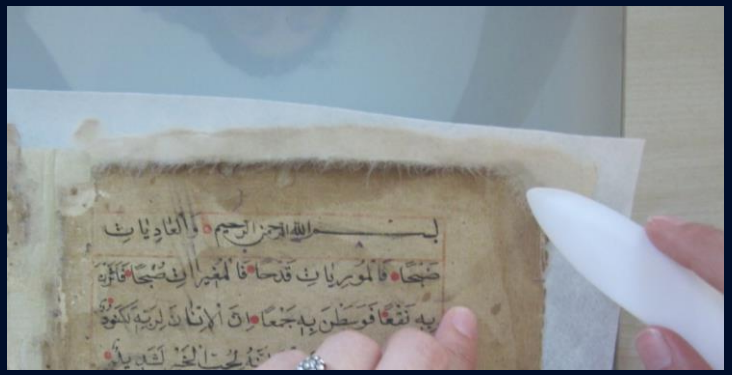

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-1 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ -1
ÖNCE - SONRA

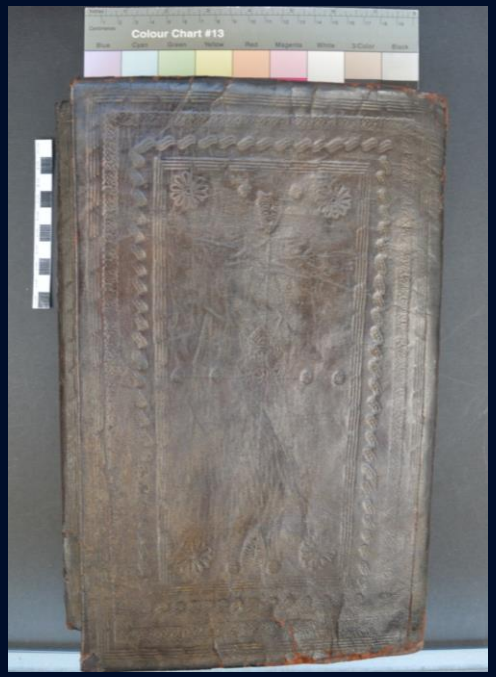

Cilt kapağının alt ve üst taraflarında derinin dokusunun zayıfladığı görülmektedir. Ayrıca sertab ile mikleb arasında kırılmalar mevcut.

Derinin zayıflamış kısımları Japon kağıdı ile güçlendirilmiş ve sertab ile mikleb bağlantısı onarılmıştır.

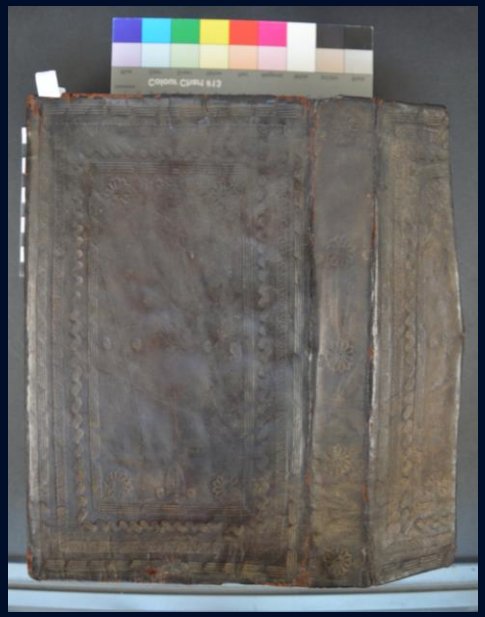

- Eserin öncelikle durum tespiti yapılmış ve gerekli malzemeler seçilmiş onarım için program oluşturulmuştur.
- Fiziksel temizliği hamur silgi ve fırça ile yapılmıştır.
- Eserin kalınlığına uygun bir Japon kağıdı seçilerek akrilik ile boyanmıştır
- Yırtık ve dokusu zayıf olan yerler remoistinable ile güçlendirilmiştir
- Son olarak doku kaybı olan kısımlar Japon kağıdı ile tamamlanmıştır

Kuru temizlik

Zayıf dokulu kısımlara uygun ölçülerde kesilen remoistinable kağıdı su ile yapıştırılmıştır.

Ciltteki hareketli kısımlarda oluşan kırılmalar, yırtılmalar ve eksik kısımlar deri, Tyvec ve Japon kağıdı ile sağlamlaştırılarak tamamlanmıştır.

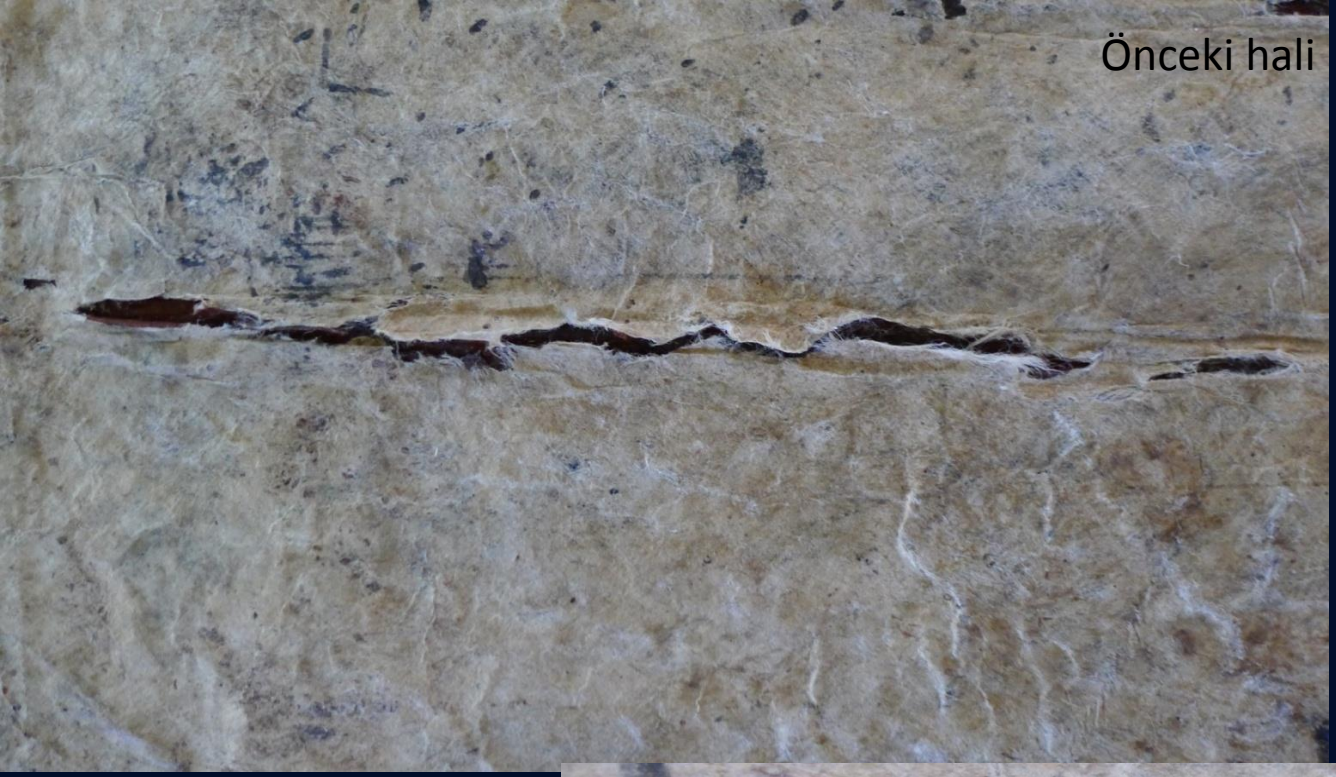

Miklep ile sertab arasında oluşmuş kağıt deformasyonu

Japon kağıdı ile tamamlama yapıldı

PATAN. 1

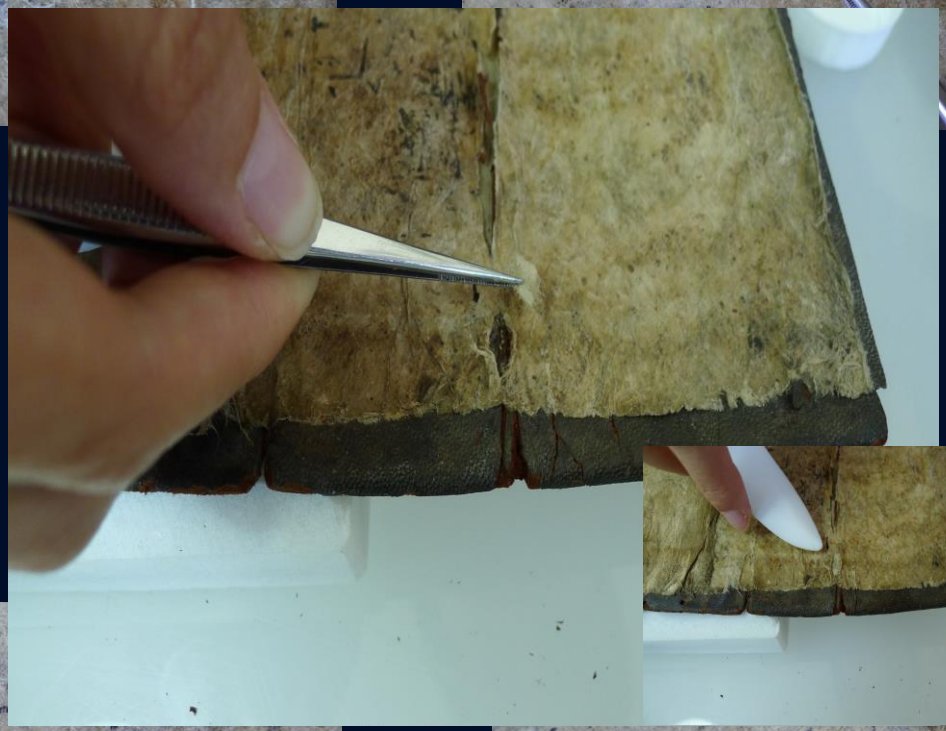

PATAN. 1

Sol kapak iç kısım onarım öncesi ve sonrası

Kuru temizlik öncesi ve sonrası

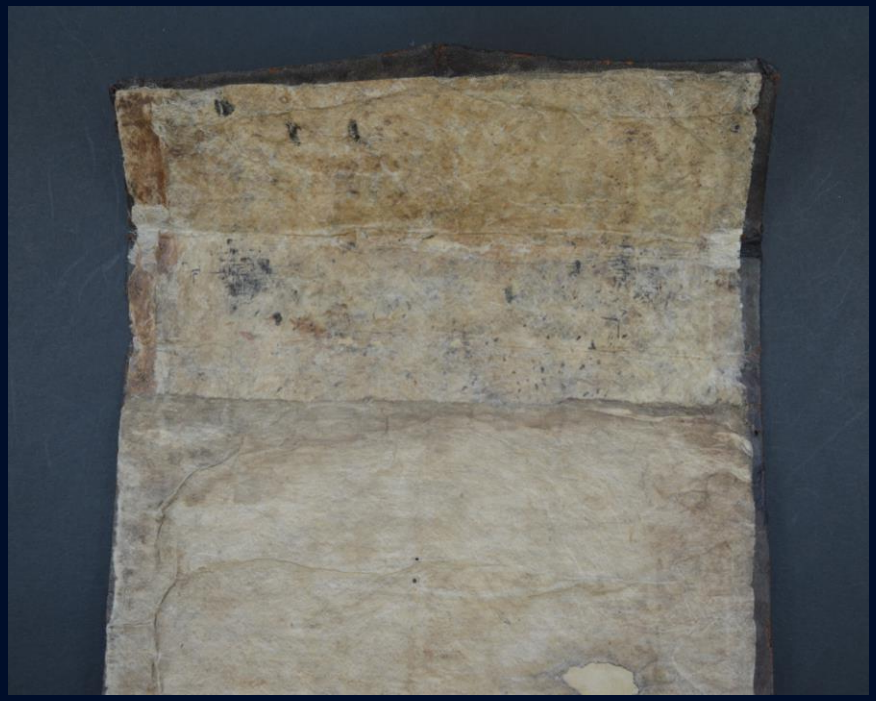

Cildin derisindeki yırtılmanın aynı cins deri ile onarılması aşamaları

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-2 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ- 2
ÖNCE - SONRA

Ön Kapak
Önceki hali

Ön Kapak
Sonraki hali

Ön Kapak, detay
Önceki hali

Ön Kapak, detay
Sonraki hali

Arka kapak
İşlem öncesi

Arka kapak, detay
İşlem öncesi

Arka kapak
İşlem sonrası

Arka kapak, detay
İşlem sonrası

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Eksik kısımlar japon kağıdı ile tamamlanmıştır.

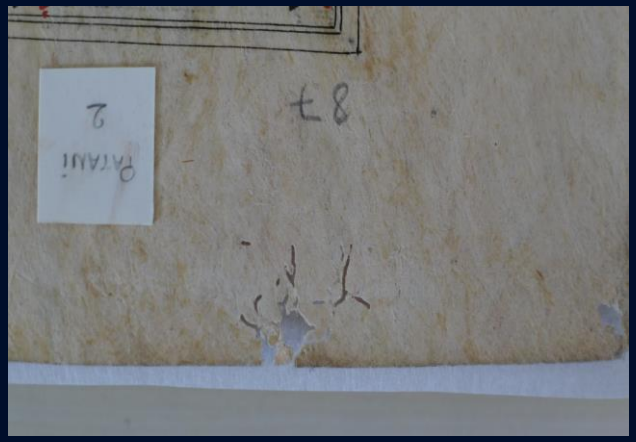

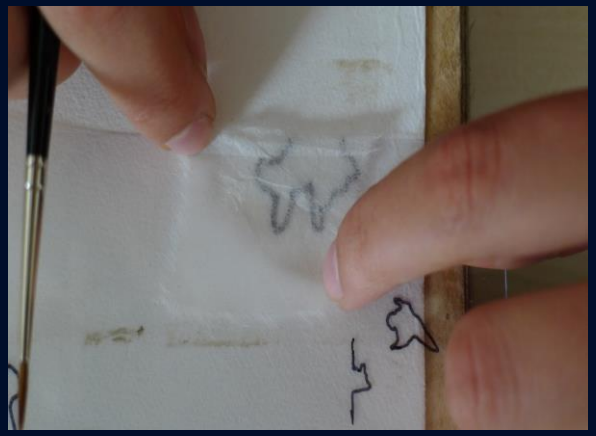

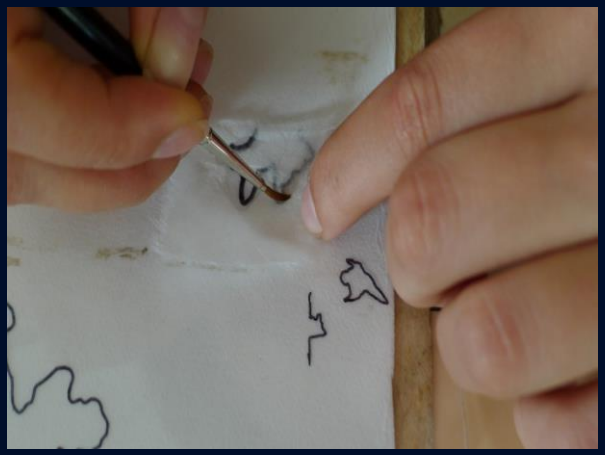

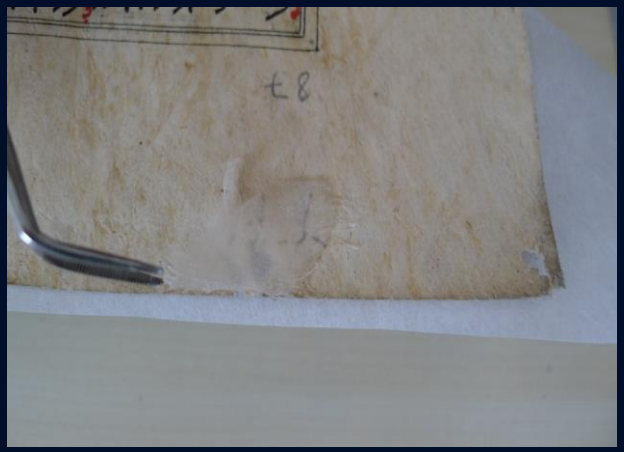

Eski onarımlar çıkarılmıştır.

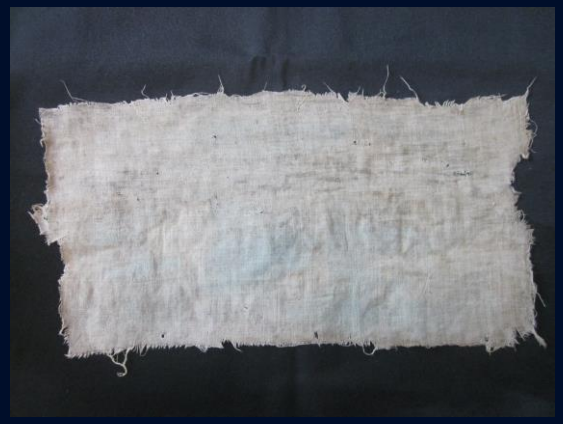

Eski tekstilin yıkanması. Tekstil iyi durumda olduğu için yeniden kullanılacaktır.

Hasırdan yapılmış olan ve üzeri kağıt ile kaplanan cildin yüzeyi metil selüloz ile temizlenmiştir.

Katmanlarına ayrılmış kapak derileri nişasta yardımı ile yeniden bir araya getirilmiştir.

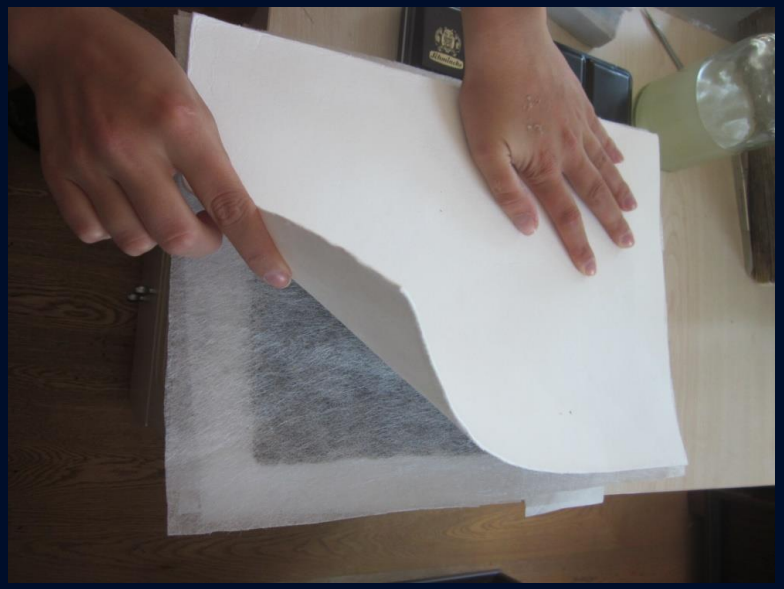

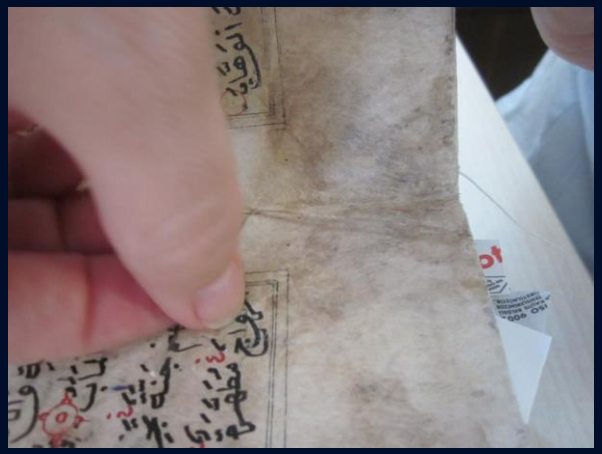

Formalar ve şiraze
yeniden dikilmiştir.

Yazmanın sırtının tamamlanması aşamaları

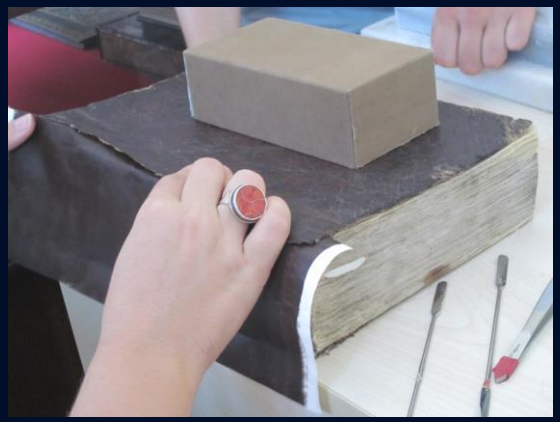

Kitaba ait olan orijinal tekstil yıkanıp kurutulduktan sonra yeniden yazmanın sırtına yapıştırılmıştır. Tekstilin üzerine, kapaklarla uyumlu bir malzeme olarak Tyvec monte edilmiştir.

Deri kaybının gözlemlendiği bölgelerde rötuş yapılmıştır.

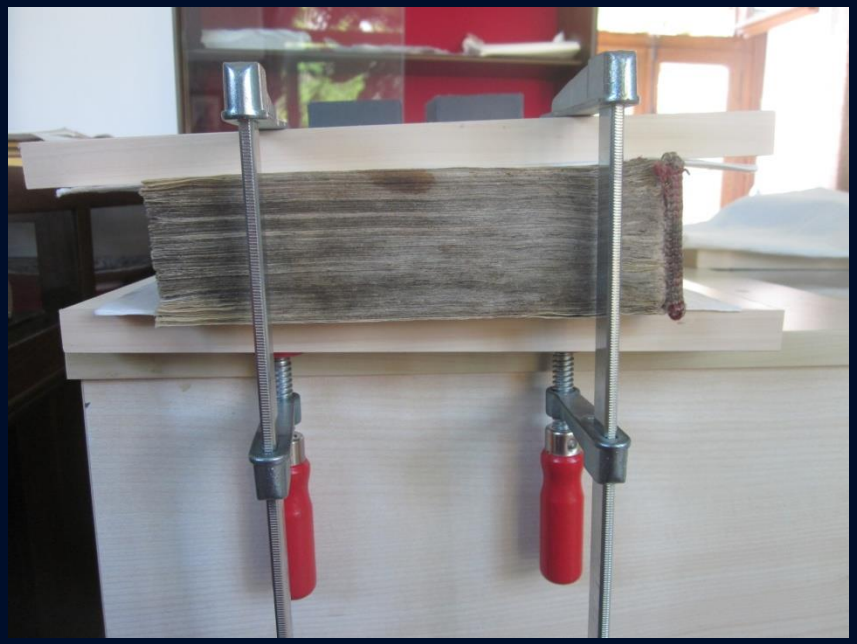

Metnin ön kenarı kuru temizleme ile temizlenmiştir.

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-3 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ-3

ÖNCESİ VE SONRASI

Önceki hali

Sonraki hali

Colour Chart #13

ÖNCE

SONRA

Colour Chart #13
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Eser üstünde mevcut bulunan onarımlar mekanik olarak çıkarılmıştır.

Doku kaybı olmayan küçük yırtıklarda re-moistunable uygulanmıştır.

ÖNCE

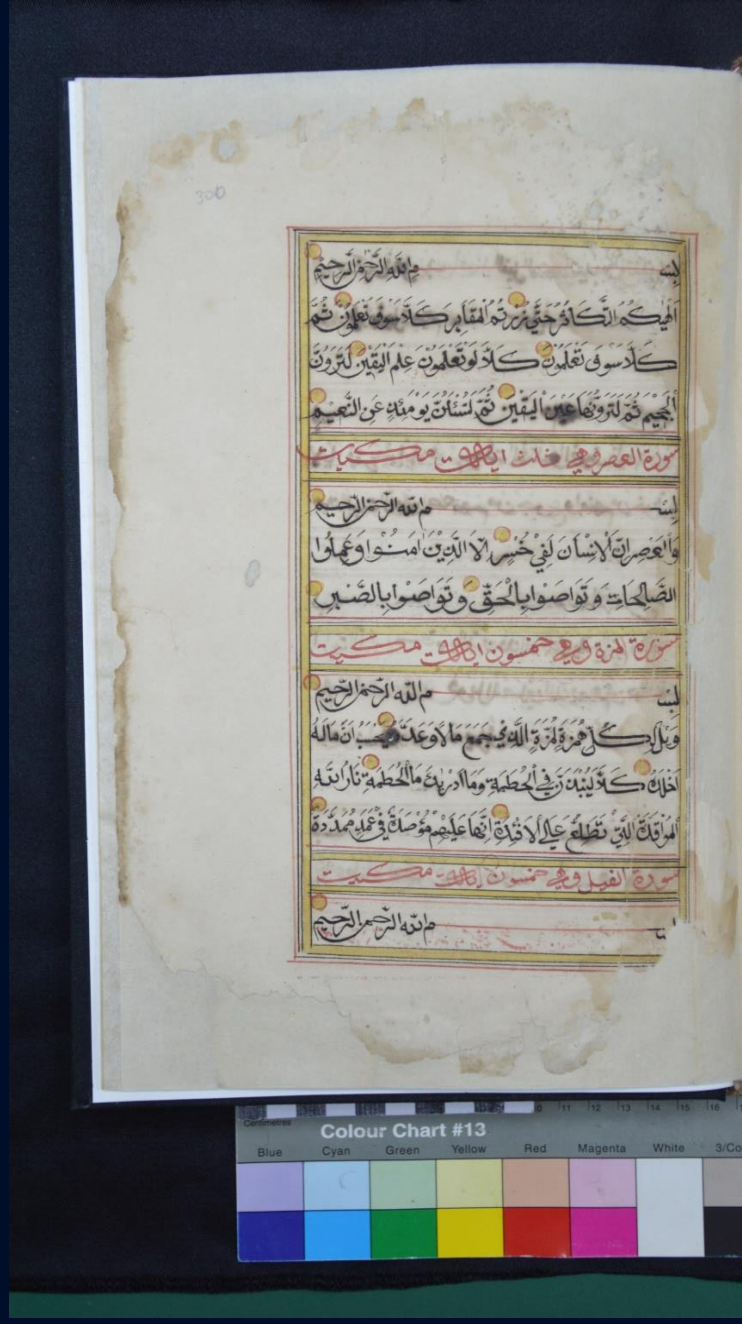

SONRA

Eserin mürekkep korozyonu olan metin kısımlarında da şeritler halinde re-moistenable uygulanmıştır.

Eserin kağıdındaki aşırı kırılganlıktan dolayı yazma eser uzmanları tarafından pH derecesi ölçülüp book-keeper yapılmıştır.

Eserin mantarlı bölgelerinin %70 lik etil alkol ile sterilizasyonu sağlanmıştır.

Kağıt tamamlaması biten eser formalar haline getirildi ve formalar sıraya konduktan sonra dikişe hazır hale getirildi. Dikiş işlemi tamamlanan eserin sırtına hazırlanan nişasta ile mermerşahi yapıştırıldı ve işkenceye alındı. Sırtı kuruduktan sonra eserin var olan şirazeleri nişasta yardımıyla yapıştırıldı. Kalın kartonlardan esere ön ve arka kapak yapılıp siyah cilt beziyle kaplandı ve var olan kumaş ciltler yapıştırılmak suretiyle üzerine monte edildi.

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-4 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ -4
ÖNCE - SONRA

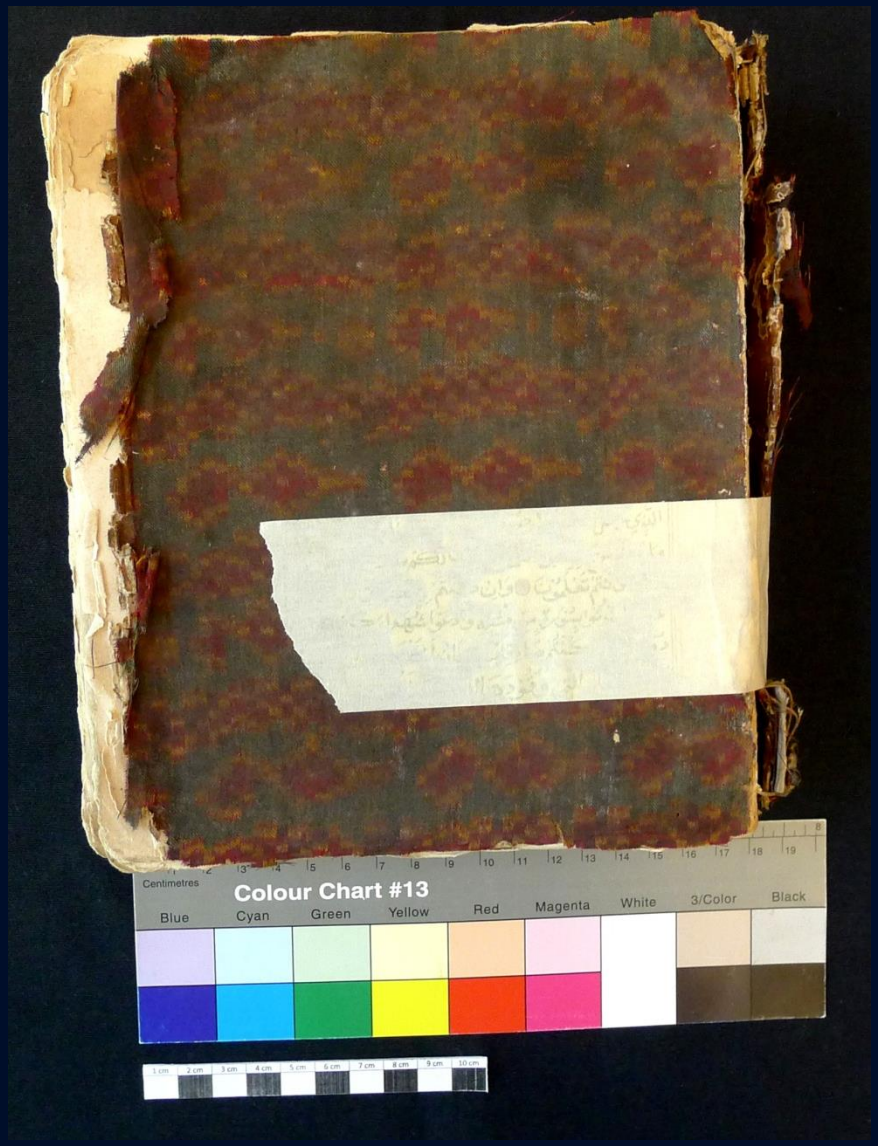

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

ÖN KAPAK

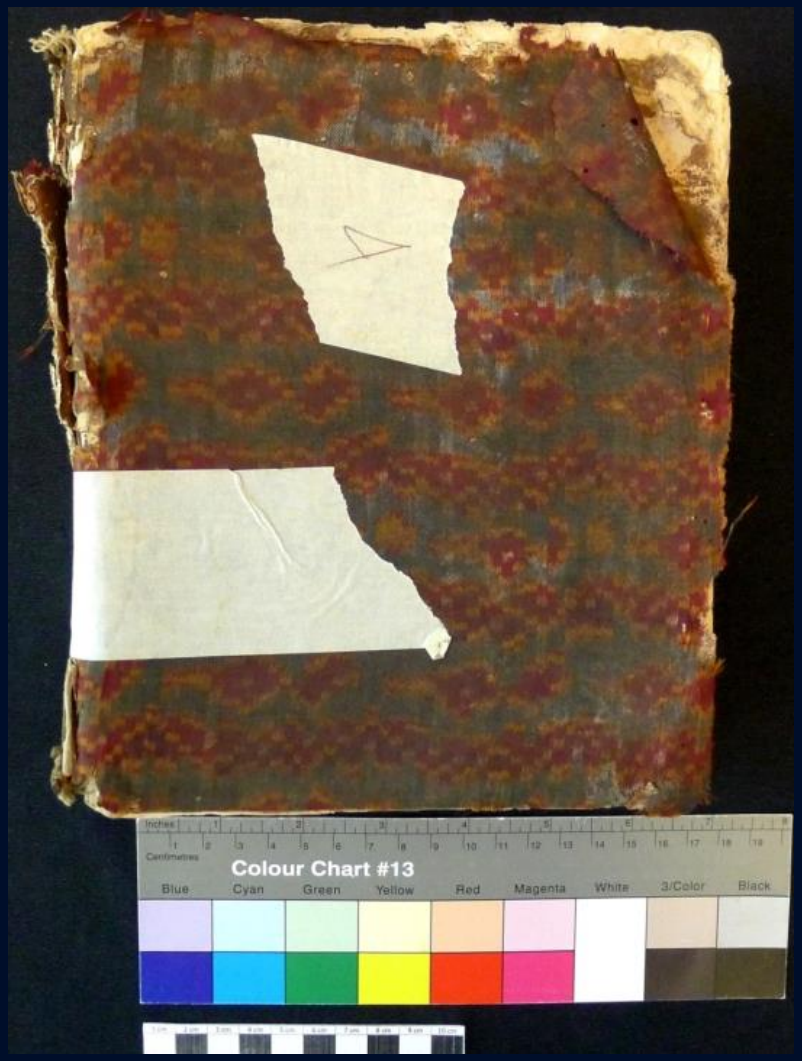

Konservasyondan önce

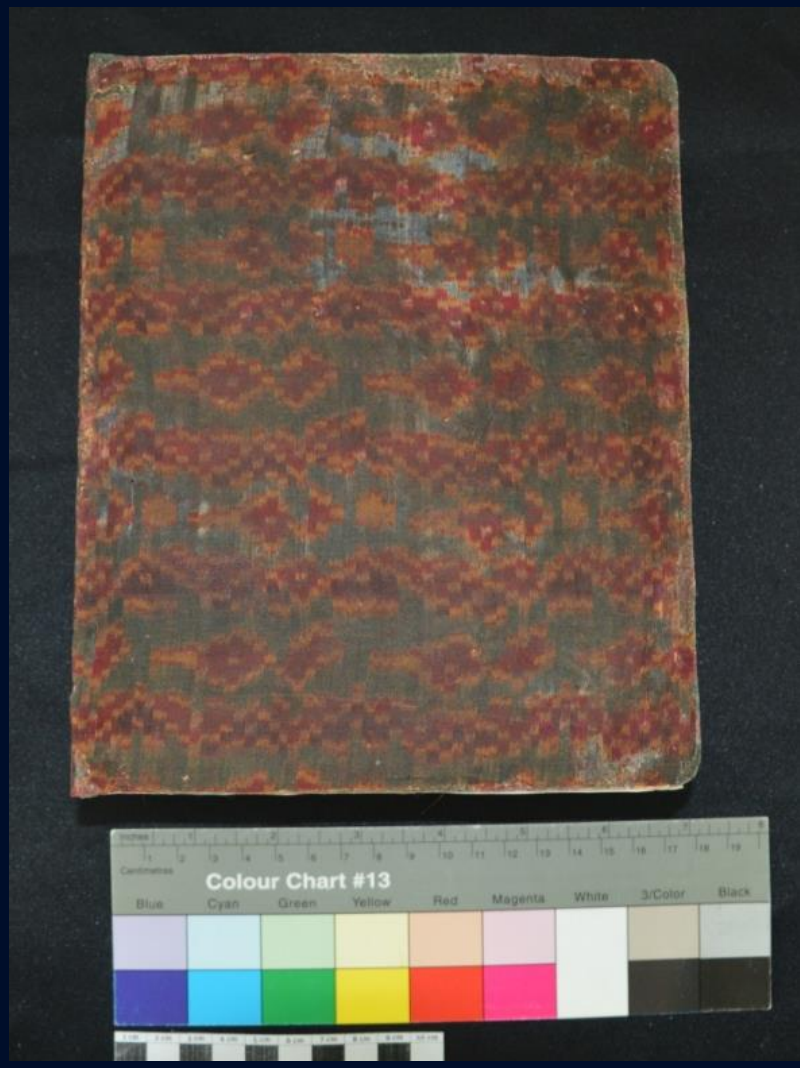

Konservasyondan önce

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Konservasyondan önce

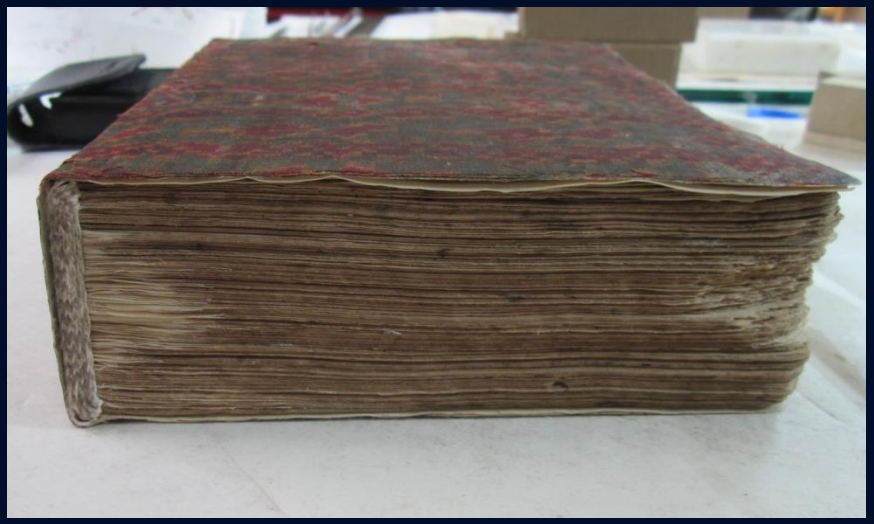

Etek kısmına yeni şiraze örülmüştür.

Eski orijinal şiraze yeniden yerine monte edilmiştir.

Yazmanın sırt kısmı konservasyon öncesinde ve sonrasında

Eserin kapak ,sırt ve kenarlarında tahribat, aşınma ve dağılmalar görüldü.

Forma aralarında tozlanma, yırtılma ,mikroorganizma lekelenmesi vardı.

Kitap üzerindeki bantlar çıkarıldıktan sonra kapak, ön arka ve sırt kısmı ayrılmıştır.

Metil selüloz ile yüzey sağlamlaştırması yapıldı re-moistınable ile küçük yırtıklar yapıştırıldı.

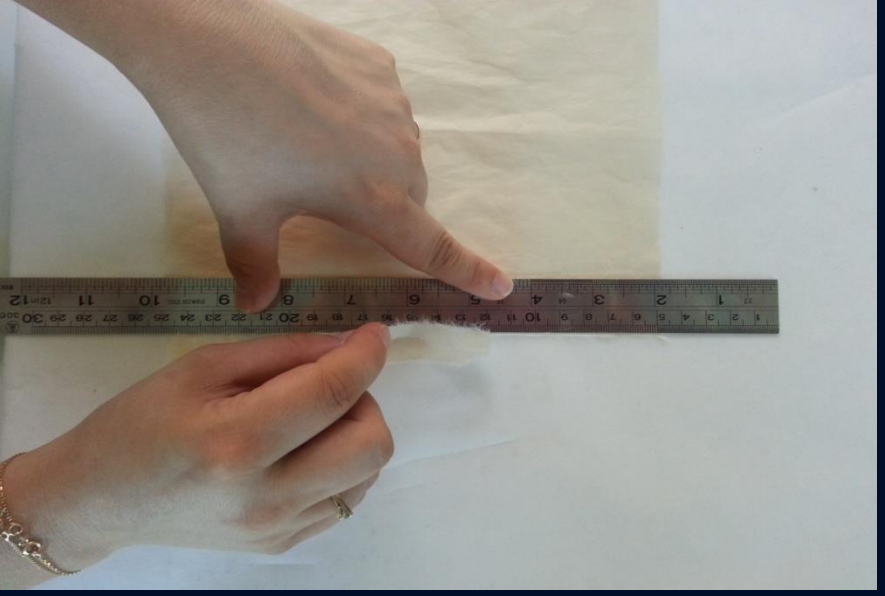

Kesilen japon kağıdı metil selüloz sürülerek hazırlandı.

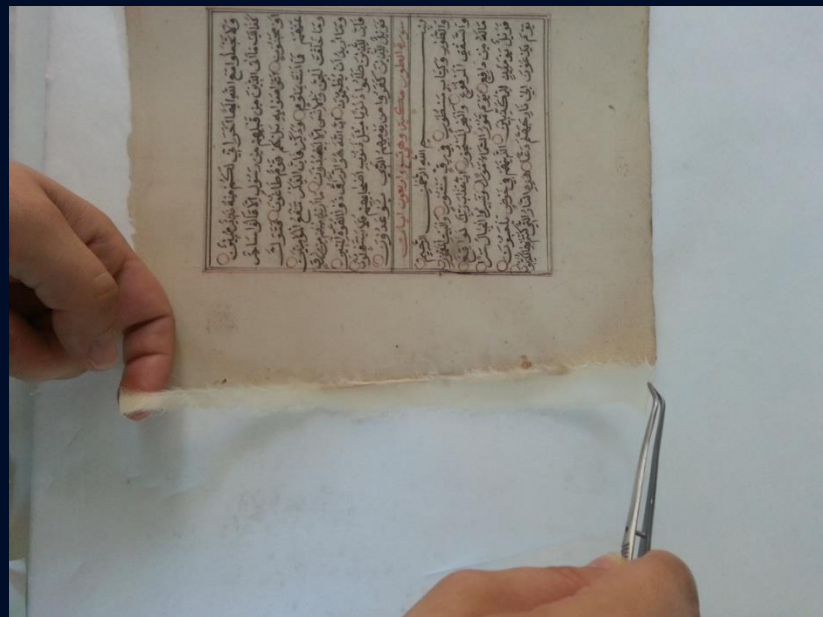

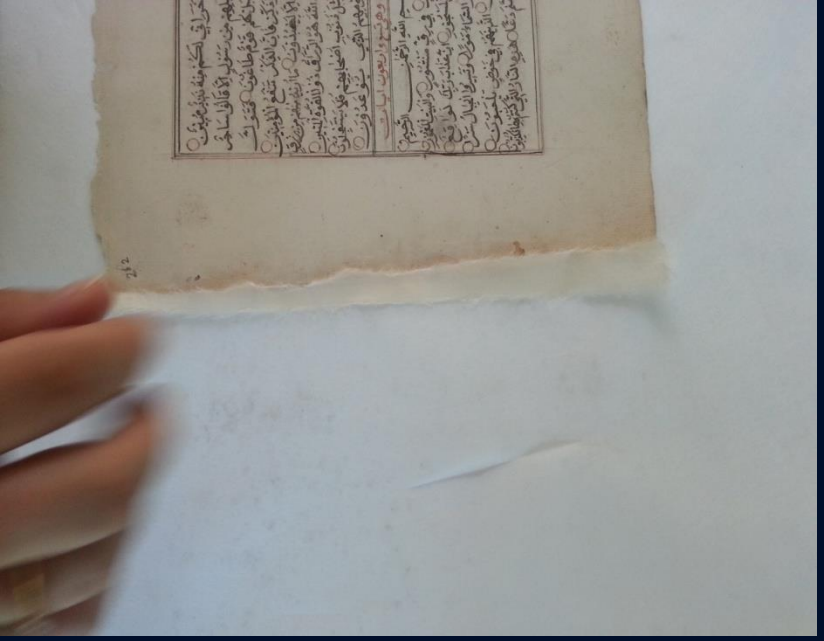

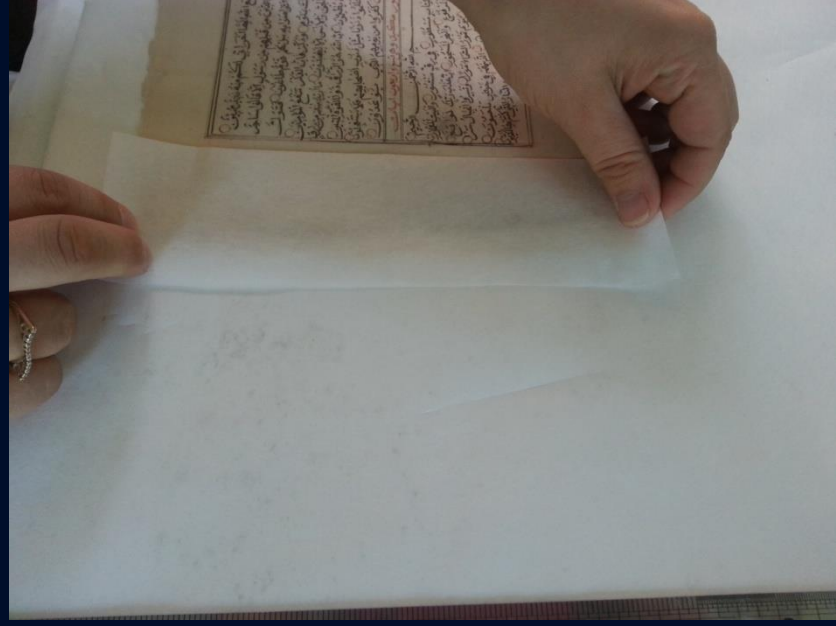

Japon kağıdı ile sağlamlaştırma yapıldı.

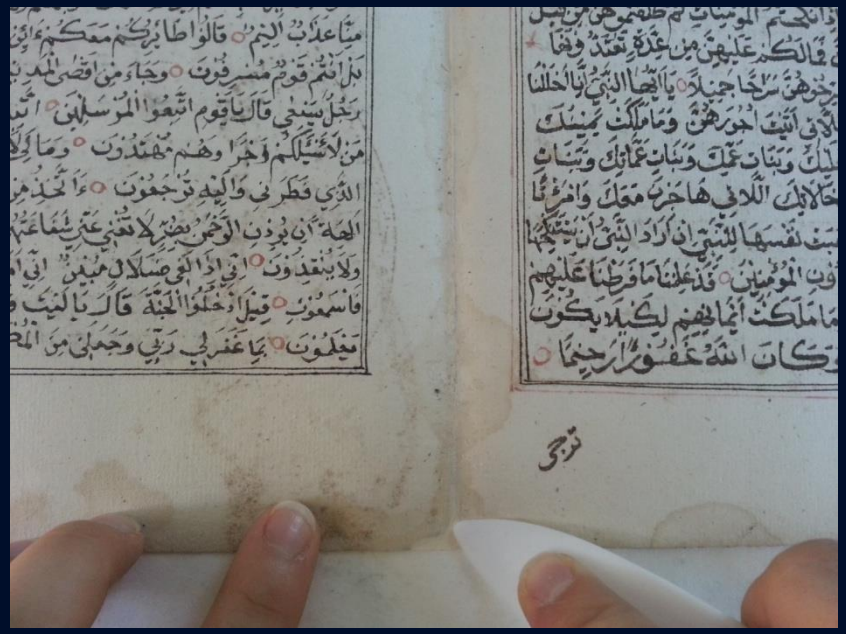

Tamamlama sonrası fazla kısımlar kesildi.

Sağlamlaştırma ve tamamlama işlemi biten sayfalar formalar haline getirildi.

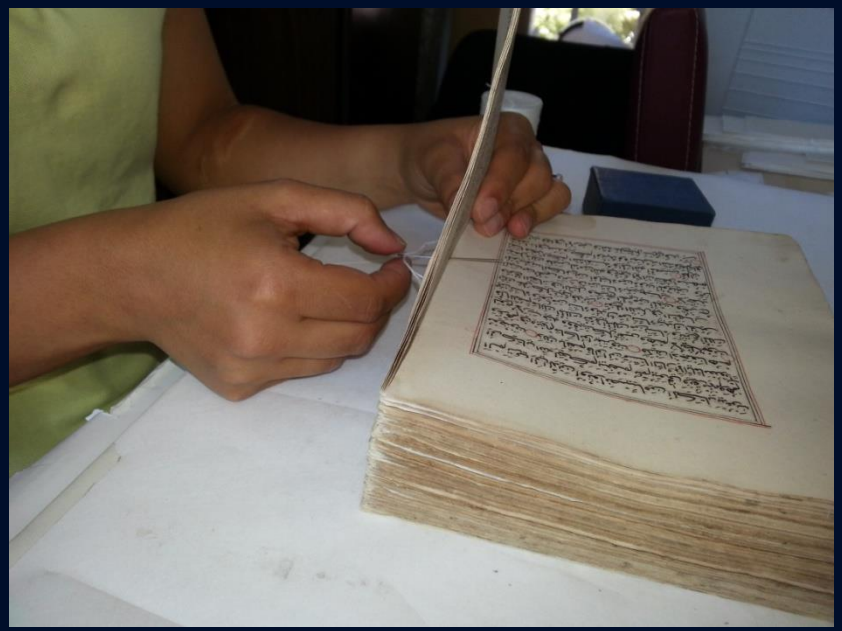

Formalar dikildi.

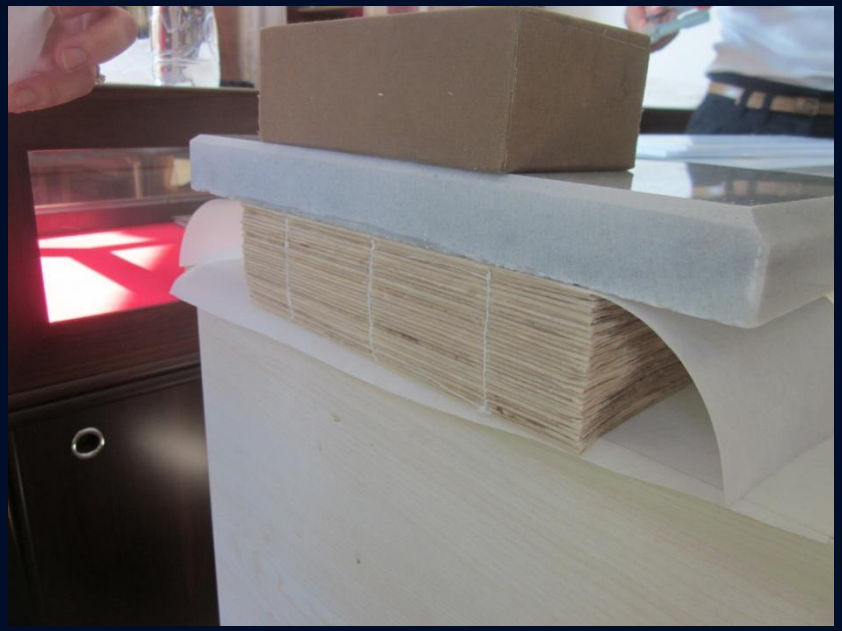

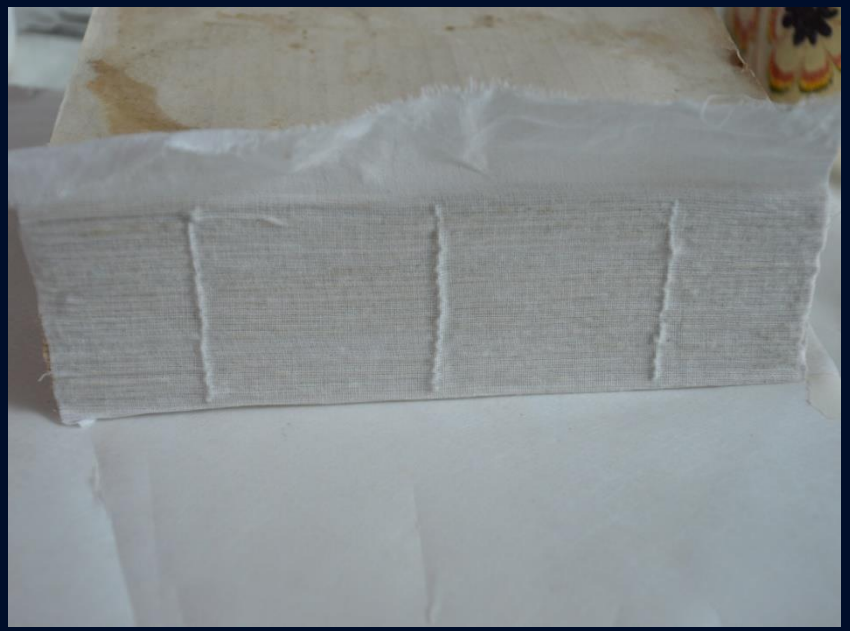

Dikim işlemi tamamlandıktan sonra sırt sağlamlaştırmak için sırt bezi yapıştırıldı.

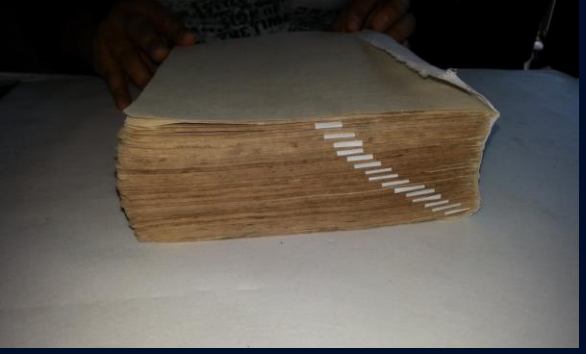

Kolon dikişi ve şiraze için hazırlık aşaması.

Orjinal şiraze yeniden yerine monte edildi.

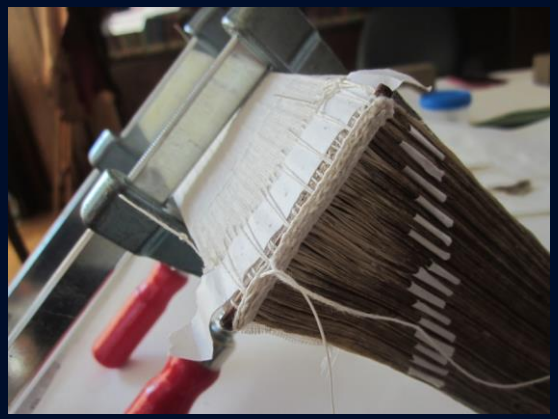

Şirazesi tamamen kopmuş olan kısma yeni şiraze örülmesi aşamaları
Var olan şirazenin yeni kolon dikişleri üzerine monte edilmesi

Cilt kapaklarının eksik kısımları tamamlandı ve sağlamlaştırıldı.

Kapak iç kısımdan birleştirildi.

Birleştirme işlemi biten eserin rötuşları yapılarak tamamlandı.

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-5 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ -5
ÖNCE - SONRA

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Konservasyondan önce

Konservasyondan sonra

Yazmanın üst kenarı kuru olarak temizlenmiştir.

Konservasyondan önce

Konservasyon sırasında

Kitabın sırtı öncesi ve sonrası.

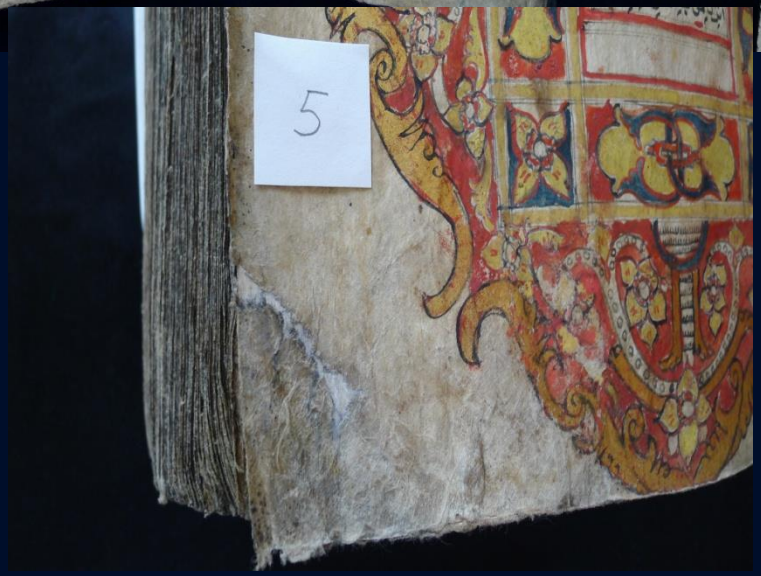

Konservasyondan önce

Serlevha konservasyondan
önce ve sonra

Son sayfadaki tezhip konservasyondan sonra

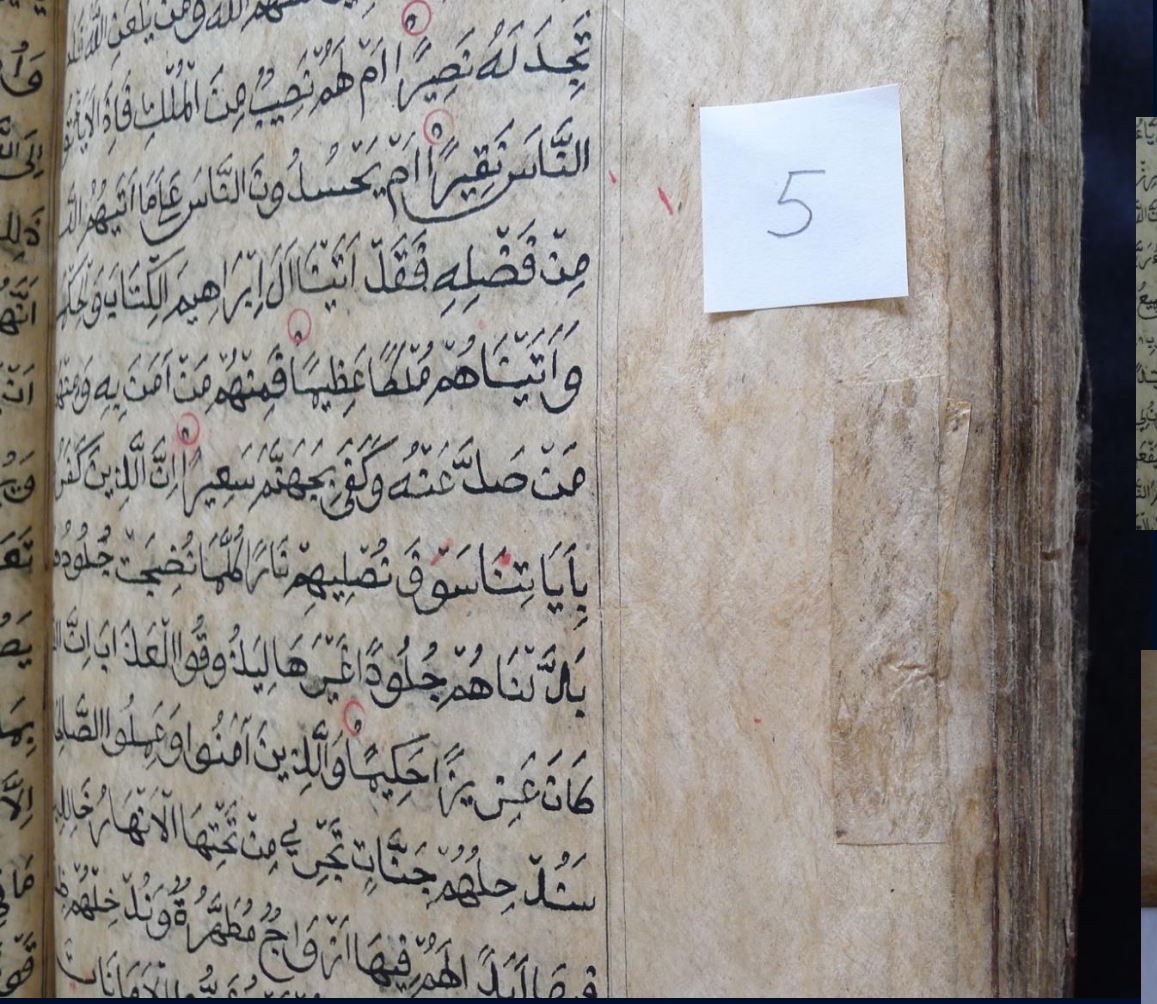

Daha önce onarım görmüş bölgelerdeki kağıtlar inceltildi.

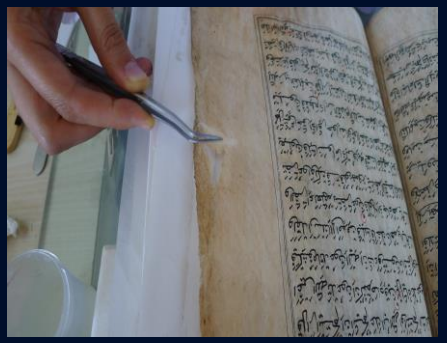

İnceltilen kağıtlardan elde edilen liflerle eksik kısımlar tamamlandı.

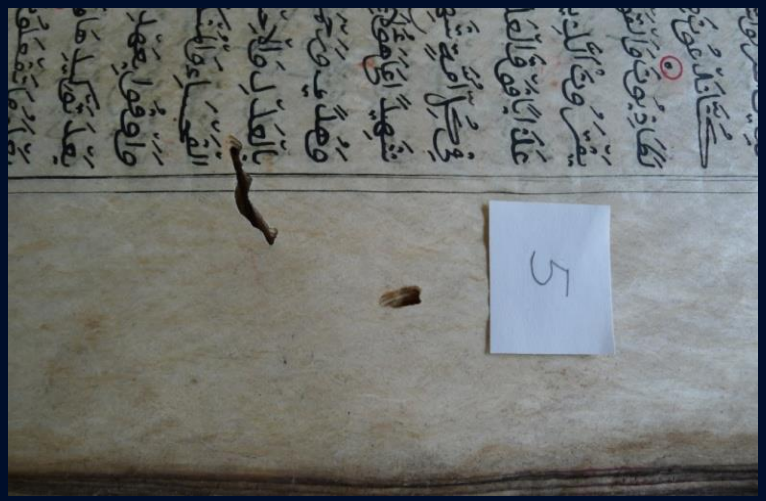

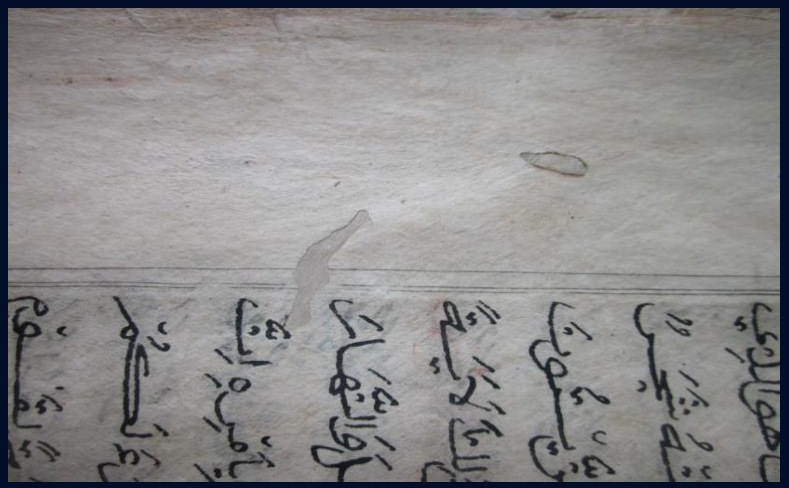

Böcek ve eskiden yapılmış kötü onarımlar Japon kağıdıyla tamamlandı.

Daha önceki onarımda kitap kapakları içine uygulanan yapışkan madde bisturi yardımıyla mekanik olarak deriden çıkartıldı.

Kitabın temizlenen kapakları ve sırtı nemlendirildikten sonra nişasta ile yapıştırıldı. Kitap bandajla sarıldı.

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KİTAP ŞİFAHANESİ VE ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI

PATANİ-6 KONSERVASYON ÇALIŞMASI

PATANİ-6
ÖNCE - SONRA

Ön Kapak - Önceki hali

Ön Kapak-Sonraki hali

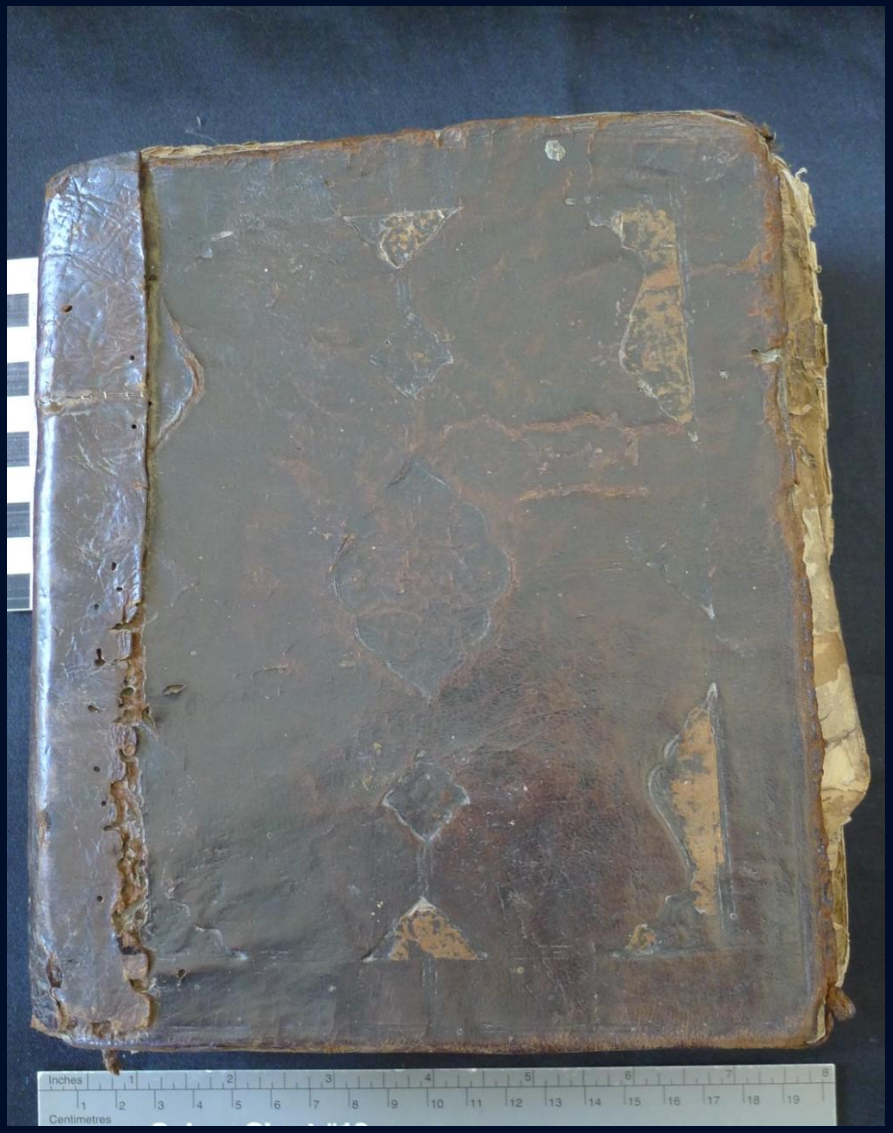

Arka Kapak- Önceki hali

Arka Kapak-Sonraki hali

Şirazesi Olmayan ve Dikişleri Dağınık Olan Eserin Genel Durumu

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن
وإلهكم إله واحد لا إله إلا هو الرحمن الرحيم
الله لا إله إلا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة
ولا نوم له ما في السموات وما في الأرض من ذا الذي
يشفع عنده إلا بإذنه يعلم ما بين أيديهم وما خلفهم
ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء وسع كرسيه
السموات والأرض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم
شهد الله أنه لا إله إلا هو والملائكة وأولوا العلم قائما
بالقسط لا إله إلا هو العزيز الحكيم إن الدين عند الله
الإسلام قل اللهم مالك الملك تؤتي الملك من تشاء
وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل

نبيا • وجعلني مباركا أينما كنت وأوصاني
بالصلوة والزكوة ما دمت حيا • وبرا بوالدتي
ولم يجعلني جبارا شقيا • والسلام علي يوم
ولدت ويوم أموت ويوم أبعث حيا • ذلك
عيسى بن مريم قول الحق الذي فيه يمترون
ما كان لله أن يتخذ من ولد سبحانه إذا قضى
أمرا فإنما يقول له كن فيكون • وإن الله ربي
وربكم فاعبدوه هذا صراط مستقيم •
فاختلف الأحزاب من بينهم فويل للذين
كفروا من مشهد يوم عظيم • أسمع بهم
وأبصر يوم يأتوننا لكن الظالمون اليوم في
ضلال مبين • وأنذرهم يوم الحسرة

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن
وإلهكم إله واحد لا إله إلا هو الرحمن الر
الله لا إله إلا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة
ولا نوم له ما في السموات وما في الأرض من ذ
يشفع عنده إلا بإذنه يعلم ما بين أيديهم وما خ
ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء وسع كرسيه
السموات والأرض ولا يؤده حفظهما وهو العلي
شهد الله أنه لا إله إلا هو والملائكة وأولوا
بالقسط لا إله إلا هو العزيز الحكيم إن الدين
الإسلام قل اللهم مالك الملك تؤتي الملك
وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذ

Eserin Arka İç Kapak Görüntüsü

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العلمين الرحمن الرحيم مالك

يوم الدين اياك نعبد واياك نستعين

اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت

عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين

آمين وانا مسلم

ن ع

Kapağa Yapışık Olan İlk Sayfanın
Zarar Görmeden
Çıkarılmıştır.

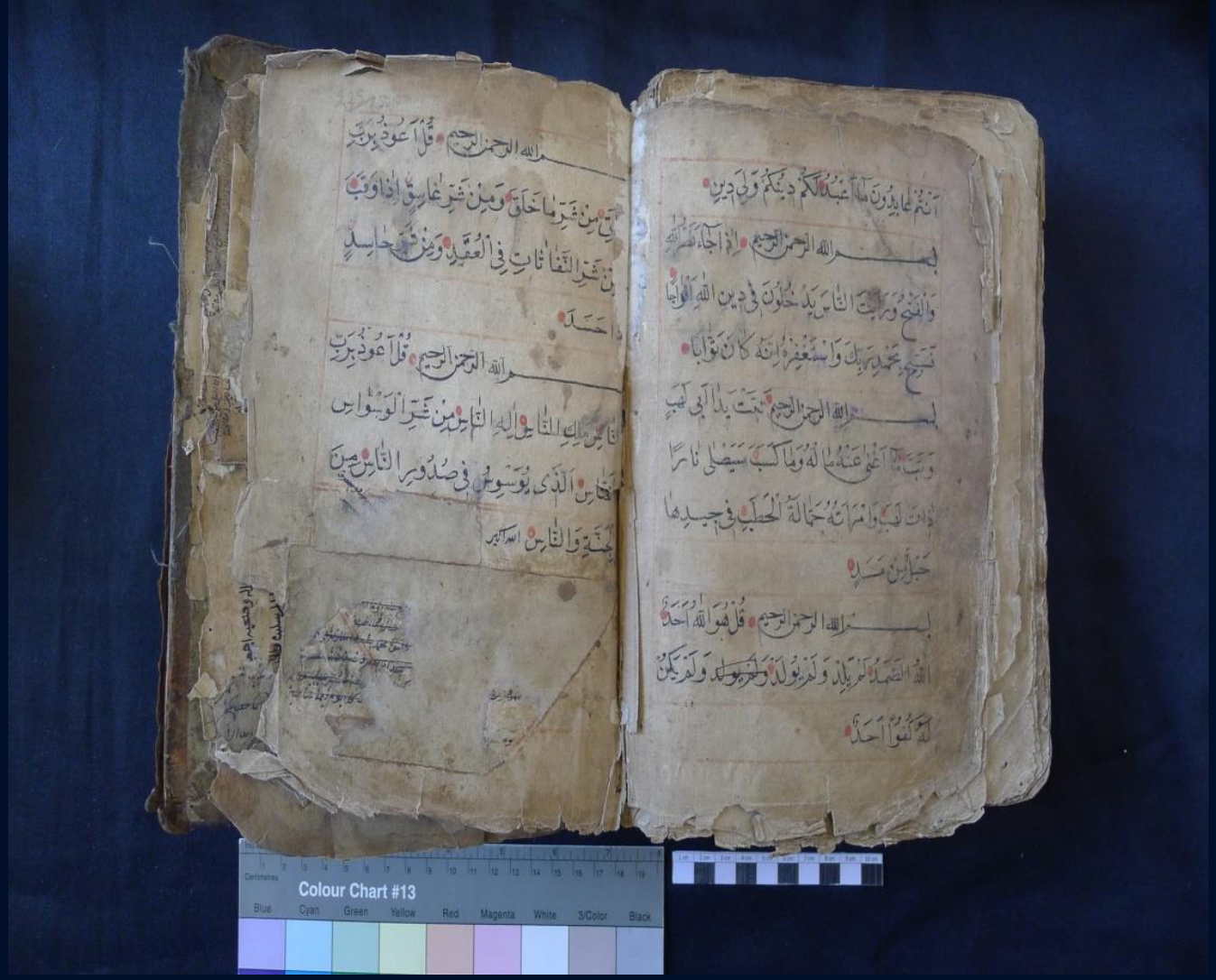

Cildi Dağılmış Eserin Kapakları Sayfaları Koruyamadığı İçin Kenarlarda Oluşan Kırılmalar Gözlemlenmiştir.

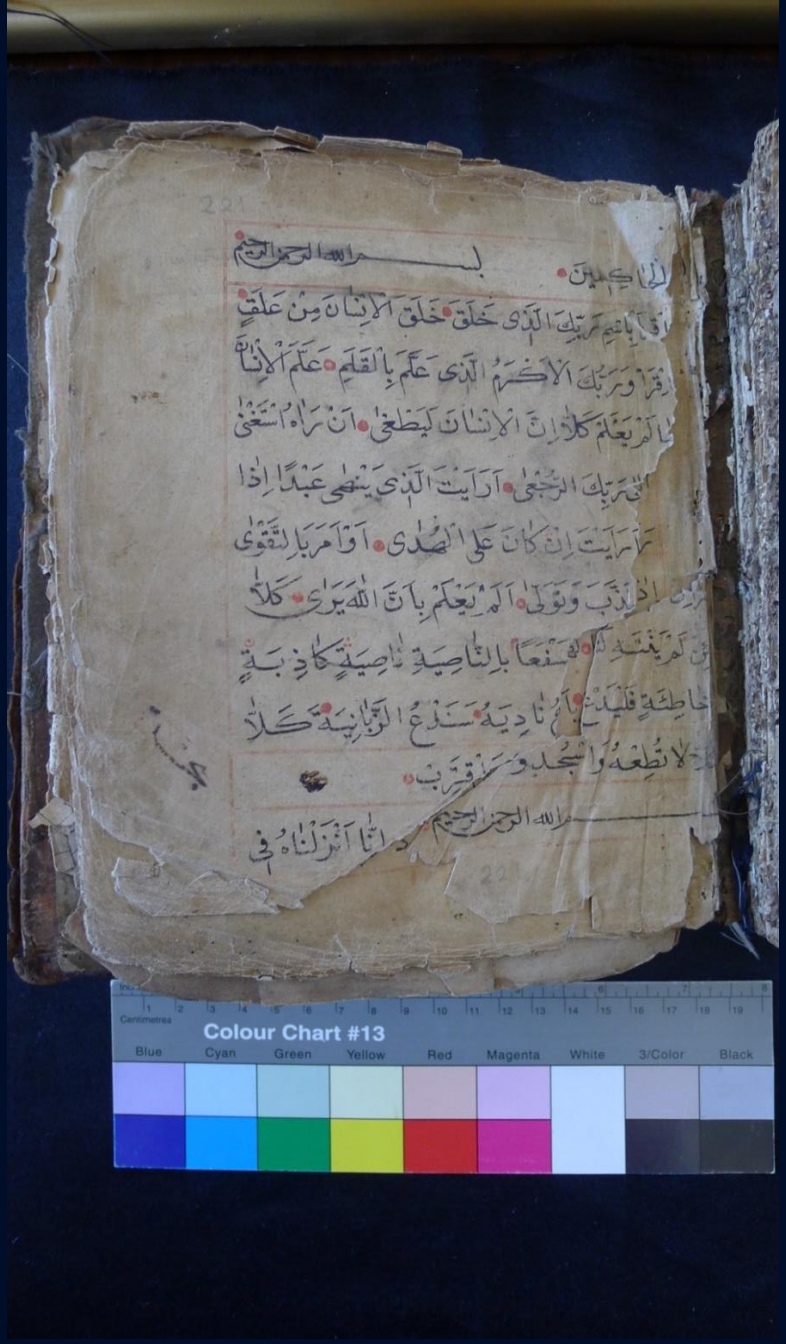

Önceki hali

Sonraki hali

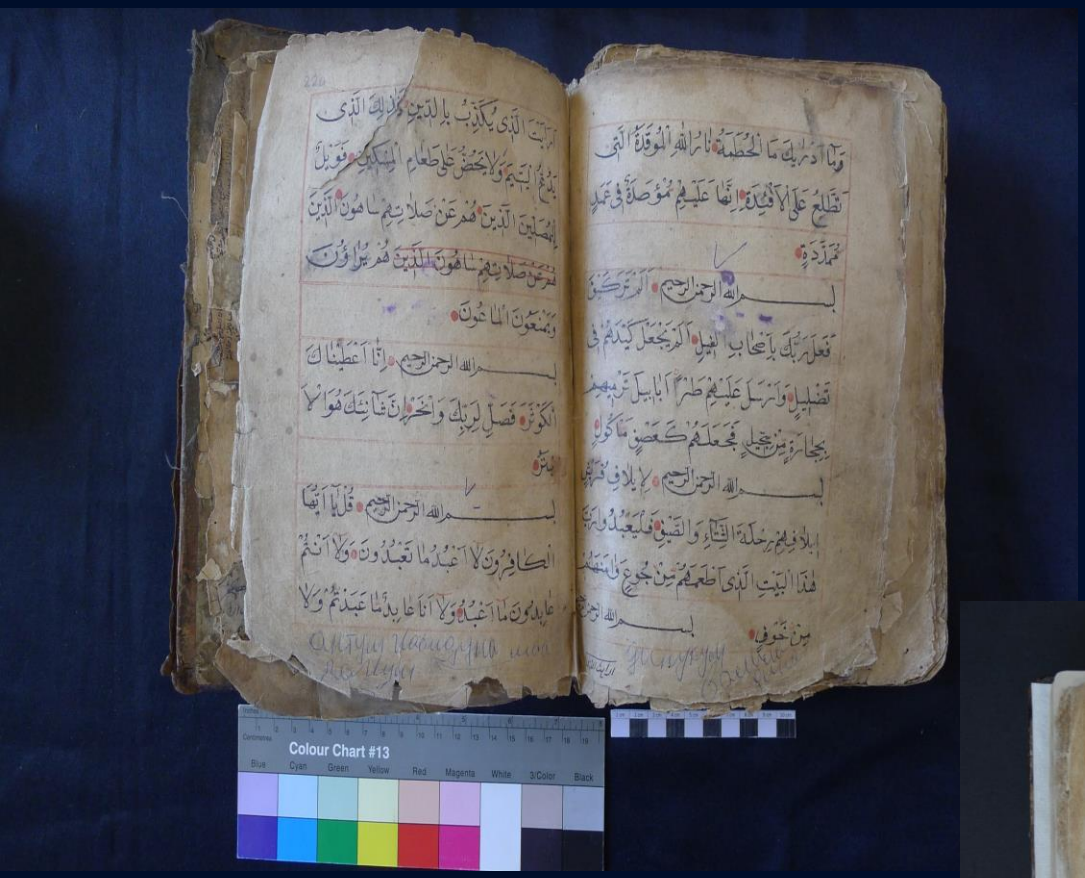

Restorasyon Öncesi

Restorasyon Sonrası

Cilt kapağının formalardan ayrılmış hali

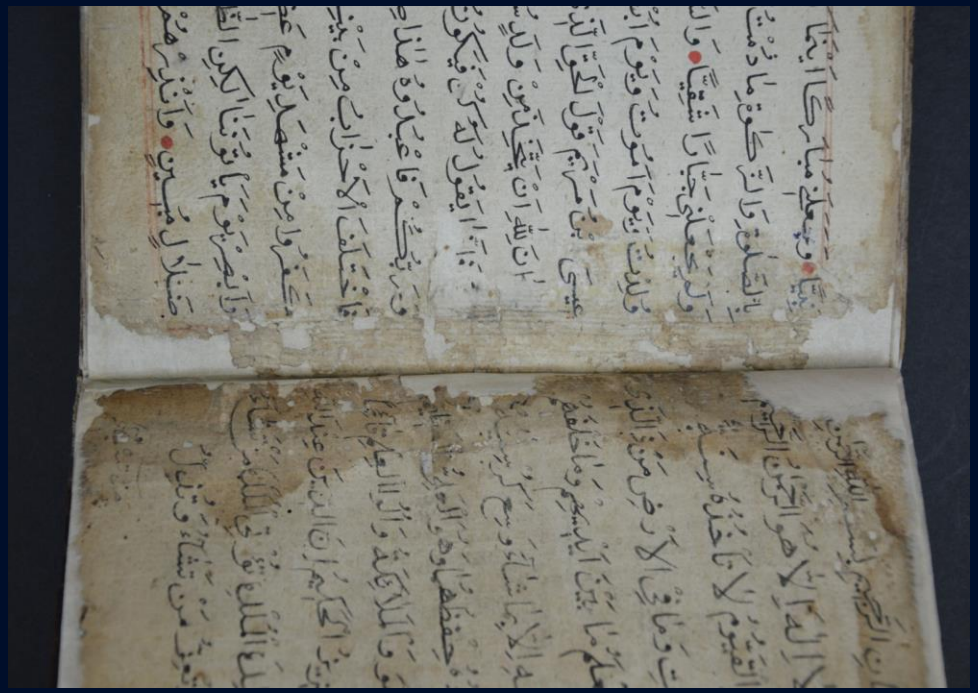

Onarımdan Sonraki Hali

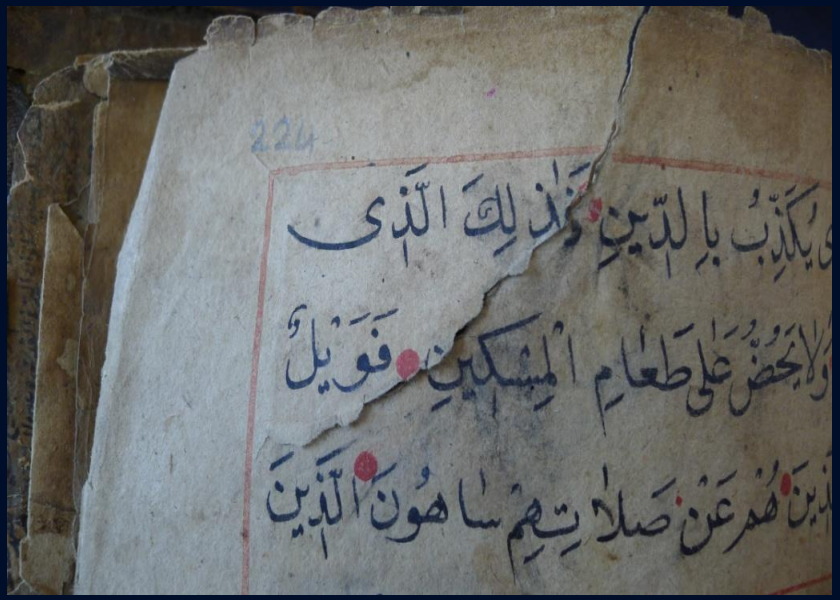

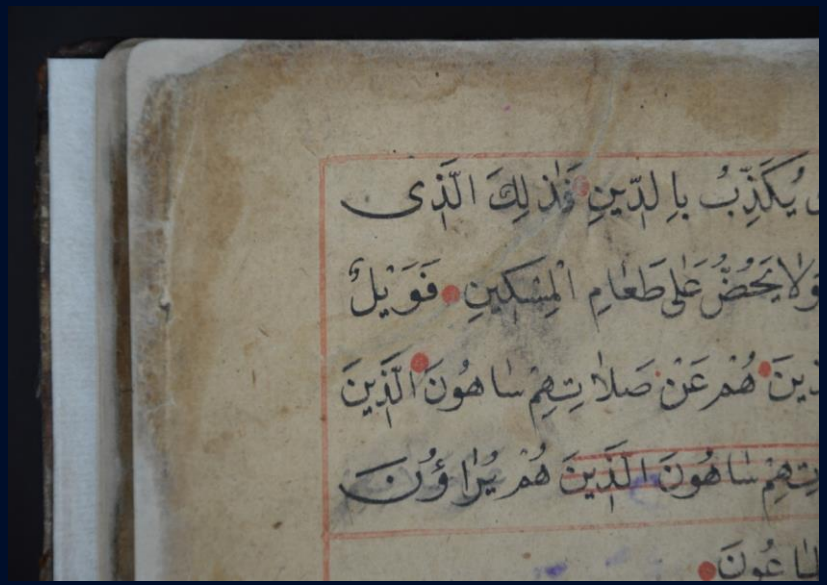

Yırtık Kısma, Mürekkebin Üzerine Temas Ettirmeden Remoistinable Yapıştırıldı

Dikişi dağınık olan eser formalarına ayrıldı ve sırt bezi ciltten ayrılmıştır.

Sağ Kapağın Kartonları Nemden Dolayı Ayrılmış Durumdaydı Öncelikle Nişasta İle Yapıştırılmıştır.

Akrilikle Renklendirilen Japon Kağıdı ile Deri Tamamlanmıştır.

Japon Kağıdının Arka İç Kapağa Yapıştırılması

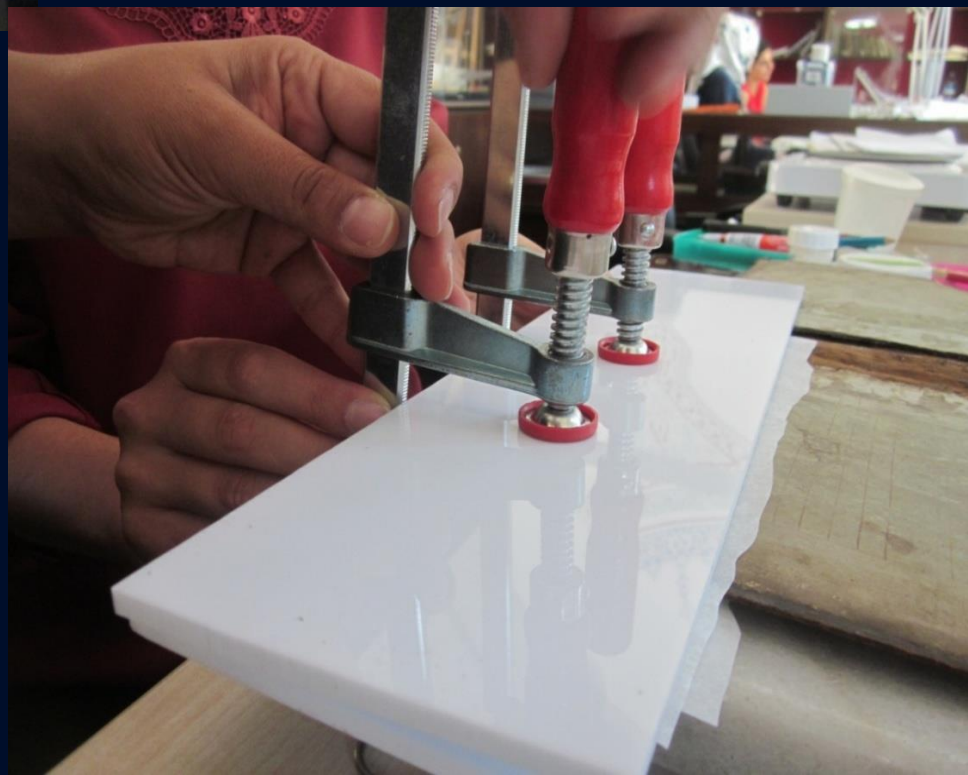

Restorasyon Öncesi

Restorasyon Sonrası

Ciltte Bulunan Deliğin Selüloz Tozu ile Doldurulması

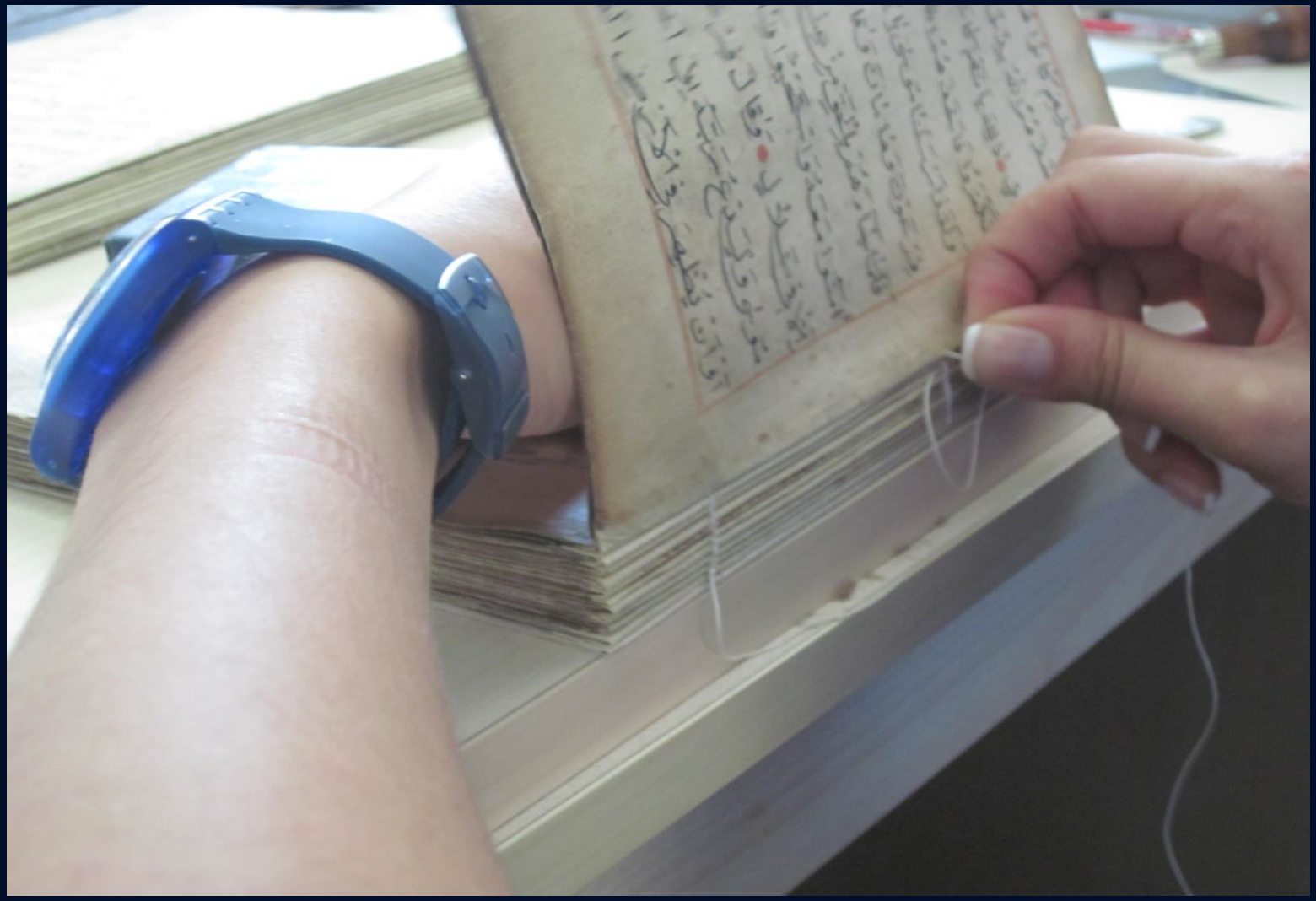

Dikiş Sırasında

Sırta Bezin
Yapıştırılması

Cilde
Yapıştırılması

Kapakların Takılması İşlemi
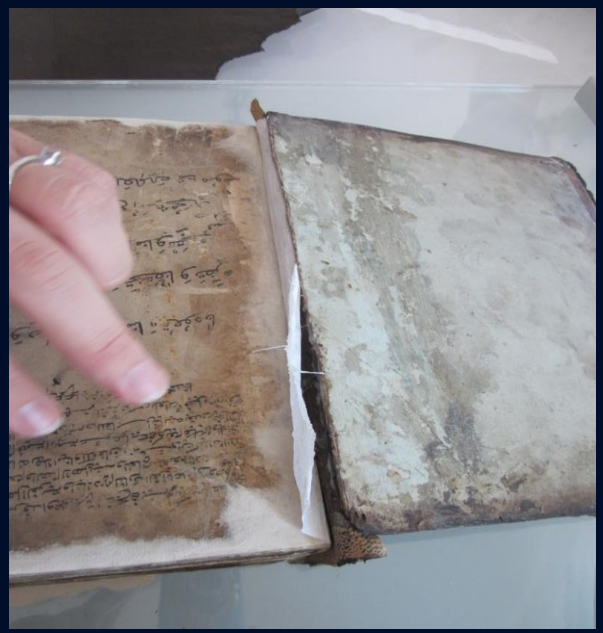
Sırt Bezinin İç Kapak Arasına Yapıştırılması